

2016

2016

2016

SPARBANKSGRUPPENS

bokslutskommuniké 1.1-31.12.2016

SPARBANKSGRUPPENS BOKSLUTSKOMMUNIKÉ 31.12.2016

Innehållsförteckning

Sparbanksgruppens bokslutskommuniké 1.1–31.12.2016	3	Tillgångar	35
Sparbanksförbundet anl:s verkställande direktörs översikt	3	NOT 9: Klassificering av finansiella instrument	35
Sparbanksgruppen och Sparbankernas sammanslutning	3	NOT 10: Lån och fordringar	37
Omvärldsbeskrivning	3	NOT 11: Derivatinstrument och säkringsredovisning	38
Sparbanksgruppens resultat- och balansräkning	4	NOT 12: Investeringsstillgångar	40
Kapitaltäckning och riskposition	5	NOT 13: Tillgångar i livförsäkringsrörelse	42
Kreditklassificeringar	8	Skulder	44
Sparbanksförbundet anl:s förvaltningsråd, styrelse och revisorer	8	NOT 14: Skulder till kreditinstitut och kunder	44
Personal	9	NOT 15: Skuldebrev som emitterats	45
Samhällsansvar	9	NOT 16: Skulder för livförsäkringsrörelse	46
Verksamhet och resultat per affärsverksamhetssegment	12	Övriga noter	47
Utsikter för år 2017	12	NOT 17: Verkliga värden i enlighet med värderingsmetoden	47
Väsentliga händelser efter balansdagen	12	NOT 18: Kvittning av finansiella tillgångar och skulder	53
Bokslutskommuniké	14	NOT 19: Säkerheter	54
Sparbanksgruppens resultaträkning	14	NOT 20: Åtaganden utanför balansräkningen	54
Sparbanksgruppens rapport över totalresultatet	15	NOT 21: Uppgifter om närståendekretsen	55
Sparbanksgruppens balansräkning	16	Uppgifter om kapitaltäckningen	57
Sparbanksgruppens kassaflödesanalys	17	NOT 22: Sammandrag av kapitaltäckningen	57
Sparbanksgruppens kalkyl över förändringar i eget kapital	19	NOT 23: Kapitalkrav	58
Redovisningsprinciper	20	NOT 24: Totala exponeringar enligt exponeringsklass	59
NOT 1: Beskrivning av Sparbanksgruppen och Sparbankernas sammanslutning	20	NOT 25: Avstämning av kapitalbasen	60
NOT 2: Redovisningsprinciper	21		
Periodens resultat	26		
NOT 3: Segmentinformation	26		
NOT 4: Räntenetto	30		
NOT 5: Provisionsintäkter och provisionskostnader, netto	31		
NOT 6: Nettointäkter från placeringsverksamhet	32		
NOT 7: Nettointäkter från livförsäkringsrörelsen	33		
NOT 8: Övriga rörelseintäkter	34		

SPARBANKSGRUPPENS BOKSLUTSKOMMUNIKÉ

1.1.-31.12.2016

Sparbanksförbundet anl:s verkställande direktörs översikt

Sparbanksgruppens år 2016 var affärsmässigt framgångsrikt. Vi nådde framgångar inom alla affärsområden i fråga om såväl tillväxt, resultat som satsningar på utvecklingen av Gruppen. Sparbanksgruppens samtliga delar var starka och hade ett gott samarbete för att stärka Sparbankernas konkurrenskraft.

Under år 2016 fick vi mycket till stånd: den nya Sparbanksgruppen byggdes och samtidigt arbetade vi aktivt för att ta fram och introducera nya banktjänster och produkter för kunderna. Sparbanksgruppens utvecklingscentrum Sparbankscentralen inledde sin verksamhet. Sparbanksgruppen förstärkte sin konkurrenskraft och sitt agerande på den internationella finansmarknaden framför allt i och med att gruppens nya hypoteksbank Sp-Hypoteksbank Abp inledde sin verksamhet. Sp-Hypoteksbank emitterade i november framgångsrikt ett säkerställt obligationslån om 500 miljoner euro. I och med emissionen har Sparbanksgruppen framgångsrikt förstärkt sina verksamhetsförutsättningar genom en konkurrenskraftig kapitalanskaffning.

Sparbankernas och Sparbanksgruppens affärsverksamhet fortskred utmärkt enligt de långsiktiga planerna. I enlighet med Gruppens tillväxtstrategi sörjer vi för kapitaltäckningen och håller riskerna måttliga och under kontroll. Sparbanksgruppens balansräkning ökade rekordartat med 13,4 %. Lån och fordringar på kunder ökade med 10,0 % och skulder till kunderna ökade med 3,5 %. De emitterade skuldebrev uppgick till 2,0 miljarder euro och nästan fördubblades från året innan. Sparbanksgruppens eget kapital förstärktes år 2016 mycket väl 8,3 %.

Sparbanksgruppen förstärkte år 2016 sin kundnöjdhet och kundernas betyg särskilt för Sparbankens kundupplevelse. Kunderna positiva betyg för Sparbankens service och kundmöten har gett bekräftelse på att Sparbanksgruppen i den hårda förändringsfarten har kunnat förändras i enlighet med kundernas önskemål. Kunderna uppskattar den service de får och deras tillfredsställelse med Sparbankernas verksamhet är utmärkt. Under år 2017 fortsätter utvecklingen av Sparbanksgruppens konkurrenskraft för kundernas bästa och byggandet av verksamhetsförutsättningarna.

Sparbanksgruppen har satsat och satsar även i fortsättningen stort på att förstärka konkurrenskraften och utveckla de elektroniska tjänsterna med bevarande av det nuvarande tjänst nätverket. Digitala redskap och digital bankverksamhet har en nyckelställning för att kunderna i fortsättningen ska ha en möjlighet att använda alla banktjänster oberoende av tid och rum. Sparbanksgruppen erbjuder även i fortsättningen de finländska konsumenterna och företagen ett konkurrenskraftigt och smidigt alternativ att sköta sina finansiella ärenden vid sidan av de stora aktörerna. Verksamheten står på stadig grund: kundnöjdheten, besluten som fattas nära kunden, resultatet, en god kapitaltäckning och måttliga risker.

Sparbanksgruppen och Sparbankernas sammanslutning

Sparbanksgruppen (nedan också "Gruppen") är Finlands äldsta bankgrupp och består av de Sparbanker som bildat Sparbankernas sammanslutning, Sparbanksförbundet som är centralinstitut

samt de dotter- och intressebolag som bankerna äger tillsammans.

De företag som hör till Sparbankernas sammanslutning (nedan också "Sammanslutningen") bildar en i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker definierad ekonomisk helhet där Sparbanksförbundet anl och dess medlemskreditinstitut i sista hand ansvarar solidariskt för varandras skulder och åtaganden. Sparbankernas sammanslutning består av Sparbanksförbundet anl som är centralinstitut för sammanslutningen, 23 sparbanker, Sparbankernas Centralbank Finland Abp, Sp-Hypoteksbank Abp och de företag som hör till de ovan angivna finansiella företagsgrupperna samt Sp-Fondbolag. Sparbanksgruppens omfattning skiljer sig från Sparbankernas sammanslutning i det att till Sparbanksgruppen hör också andra företag än kredit- och finansinstitut eller tjänsteföretag. De mest betydande av dessa är Sb-Livförsäkring Ab och Sb-Hem Ab.

Sp-Hypoteksbank Abp som grundats av de Sparbanker som hör till Sparbankernas sammanslutning beviljades koncession för hypoteksbank av Europeiska Centralbanken i mars 2016 och bankens verksamhet inleddes genast. Sp-Hypoteksbank svarar i Sparbanksgruppen för den säkerställda återfinansieringen på partimarknaden. Sp-Hypoteksbank emitterade i november 2016 säkerställda obligationer (Covered bond, CB) med hypotekslån som säkerhet om 500 miljoner euro. Lånet har av S&P Global Ratings' s fått kreditbetyget AAA. Sp-Hypoteksbank hör till Sparbankernas sammanslutning och är från och med mars 2016 medlemskreditinstitut i Sparbanksförbundet anl. Som förmedlarbank för Sp-Hypoteksbank kan verka bara de Sparbanker som hör till Sparbankernas sammanslutning.

Mera information om Sparbanksgruppens struktur finns på www.sparbanken.fi/sparbanksgruppen

Omvärldsbeskrivning

Den globala ekonomin

Under år 2016 fick vi se många politiskt betydelsefulla ändringar. Storbritanniens utträde ur EU genom folkomröstning var en fortsättning på de återkommande politiska kriserna inom unionen. Presidentvalet i USA var en annan betydande ändring och hur det kommer att påverka världshandeln och geopolitiken får vi se de närmaste åren. Trots de stora förändringarna förblev tron på att ekonomin ska återhämta sig stark på investeringsmarknaden och under det senare halvåret fortsatte återhämtningen av den globala ekonomin bra sett till förväntningarna. En betydande faktor för den globala ekonomin var att läget i Kina förbättrades som resultat av stimulansåtgärderna.

I Europa var tillväxtutsikterna spridda och skillnaderna mellan staterna stora. Det långsamma genomförandet av strukturreformerna och svårigheterna i banksektorn påverkar för sin del hur fort ekonomin återhämtar sig. Särskilt osäkerheten om effekterna av resultatet av folkomröstningen i Storbritannien bromsade upp ökningen av investeringar men det förbättrade systemställningsläget och den positiva utvecklingen i tjänstesektorn höll siffrorna positiva. I USA har läget på arbetsmarknaden förbättrats redan i flera år och samma utveckling fortsatte även år 2016. Den låga ökningen av industriinvesteringar pressade för sin del tillväxtsiffrorna men de stigande oljepriserna i slutet av året gav tro på en positiv utveckling också för investeringarna.

Investeringsmarknaden

På investeringsmarknaden fick år 2016 en svag början men investeringsintäkterna återhämtade sig betydligt mot slutet av året. Ett undantag var placeringarna i statslån. Ur räntemarknadens synvinkel var den gradvisa minskningen av centralbankernas penningpolitiska stimulans den viktigaste ändringen. Det ledde framför allt under det sista kvartalet till att räntorna steg och räntekurvan blev brantare. Det har en positiv inverkan på resultatutvecklingen i banksektorn. Styrräntorna kommer att stiga på lång sikt och nedmonteringen av stimulansprogrammen kommer att ta flera år. Utsikterna på en bättre resultatökning för företagen stödde aktiemarknaden och investerarnas förtroende förblev starkt trots räntestegringarna. Den positiva utvecklingen på aktiemarknaden återspeglade sig också på företagslånemarknaden där avkastningen ökade mot slutet av året. Återhämtningen av ekonomin i USA ledde till att dollarn förstärktes i slutet av året och det hade en negativ inverkan på investeringarna i tillväxtmarknaderna.

Finlands ekonomi

I Finland har den ekonomiska tillväxten varit svagare än i resten av Europa. Den exportdrivna ekonomin har fått lida av den långsamma tillväxten i den globala ekonomin samt bristen på investeringar. Den återhämtning som började under år 2016 har ändå gett en tro på en bättre framtid. Arbetslösheten har sjunkit och hushållens förtroende har ökat klart. Den privata konsumtionen växer och

den låga räntenivån stöder hushållens köpkraft. Industrins utsikter har också återhämtat sig men industriproduktionen är fortfarande på en låg nivå.

Bostadsmarknaden i Finland

På bostadsmarknaden innehöll år 2016 redan optimism om en återhämtning av ekonomin. Året var betydligt jämnare än de två föregående åren och också de variationer som sker under året var mera normala. Totalt slutade marknaden för begagnade bostäder på en ökning med ca 3 % vilket i Finland betydde sammanlagt 58 000 sålda begagnade bostäder och fastigheter år 2016. Handeln med nya bostäder blev klart livligare och var rentav ca 28 % livligare än år 2015.

Bostadspriserna steg en aning om man ser på bostadsmarknaden som helhet. Skillnaderna på marknaden fortsatte ändå att öka kraftigt. Det innebär att bostadspriserna fortfarande sjönk på marknader på återgång och i avfolkningsregioner. Vinnare åter var alltså stora tillväxtcentra och de växande städernas kärnområden. Försäljningstiderna hölls på föregående års nivå, genomsnittet var ca 70 dygn.

Billiga lån och bättre tillgång till lånepengar samt en återhämtning av konsumenternas förtroende var fortfarande de viktigaste drivkrafterna för bostadshandeln. Dessutom skedde en klar förändring till det bättre i byggnadsverksamheten.

Sparbanksgruppens resultat- och balansräkning

Sparbanksgruppens nyckeltal

(1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015	1-12/2014 *	1-12/2013 *
Omsättning	304 340	298 475	295 628	271 235
Räntenetto	131 693	125 018	122 022	110 612
% av omsättningen	43,3 %	41,9 %	41,3 %	40,8 %
Resultat före skatter	69 603	69 699	63 137	71 074
% av omsättningen	22,9 %	23,4 %	21,4 %	26,2 %
Rörelseintäkter totalt	245 376	230 531	223 903	224 841
Rörelsekostnader utan avskrivningar totalt	-158 060	-146 128	-143 763	-140 619
Kostnads-/intäktsrelation	64,4 %	63,4 %	64,2 %	62,5 %
Balansomslutning	10 423 646	9 189 391	8 400 544	7 717 389
Eget kapital	953 402	880 694	841 230	781 086
Avkastning på eget kapital %	6,2 %	6,7 %	5,7 %	8,9 %
Avkastning på totalt kapital %	0,6 %	0,7 %	0,6 %	0,9 %
Soliditet %	9,1 %	9,6 %	10,0 %	10,1 %
Kapitaltäckningsrelation %	19,5 %	18,8 %	18,6 %	19,5 %
Nedskrivningar av krediter och övriga fordringar	-8 411	-6 127	-10 539	-5 859

* Ekonomisk tilläggsinformation om Sparbanksgruppen innan Sparbankernas sammanslutning inledde sin verksamhet

Resultatutveckling (jämförelsetal 1-12/2015)

Sparbanksgruppens resultat före skatt var 69,6 miljoner euro (69,7 milj. euro) dvs. helt på jämförelseårets nivå. Räkenskapsperiodens vinst var 57,2 miljoner euro, av vilket Sparbanksgruppens ägares andel var 56,4 miljoner euro (56,1 milj. euro).

Sparbanksgruppens rörelseintäkter ökade till 245,4 miljoner euro (230,5 milj. euro). Ökning förekom i räntenettet, provisionsnettot samt i övriga rörelseintäkter.

Räntenettet ökade 5,3 % och uppgick till 131,7 miljoner euro (125,0 milj. euro). Den andel av räntenettet som härrör från de derivat som används i hanteringen av ränterisker var 21,3 miljoner euro (22,0 milj. euro) eller 16,2 % av räntenettet (17,6 %). På ökningen av räntenettet inverkade särskilt Sparbanksgruppens lägre kostnader för kapitalanskaffningen. På detta har särskilt inverkat Sparbanksgruppens inträde på den internationella kapitalmarknaden i och med de obligationslån utan säkerhet som emitterades i Sparbankernas Centralbanks EMTN-program och Sp-Hypoteksbanks emission av säkerställda obligationer. Räntenettet förbättrades dessutom av ränteintäkterna på 4,4 miljoner euro (0,4 milj. euro) av den kortaffärsverksamhet som startade i slutet av år 2015. Utgivningen av betalkort överfördes i december 2015 till Sparbanksgruppen. Samtidigt köpte Sparbanksgruppen sina kunders kortkreditstock av Nets Oy som tidigare beviljade Creditkortet.

Provisionsintäkterna och provisionskostnaderna, netto ökade 3,7 % till 71,4 miljoner euro (68,8 milj. euro). Särskilt ökade provisionerna av fonder och kreditkort. Också övriga provisioner i anslutning till kreditgivningen ökade en aning med volymökningen. Provisionerna av betalningsrörelsen sjönk från jämförelseåret.

Nettointäkterna från placeringsverksamheten var 17,8 miljoner euro (20,5 milj. euro) dvs. 13,2 % mindre än jämförelseåret. Nettointäkterna från placeringsverksamheten bildades i stor utsträckning av de realiserade vinsterna av finansiella tillgångar som kan säljas.

Nettointäkterna från livförsäkringsverksamheten var 11,8 miljoner euro (15,2 milj. euro). Försäkringspremieinkomsten sjönk från jämförelseåret med 7,4 %. Också nettointäkterna från placeringsverksamheten sjönk 4,4 % och var 33,1 miljoner euro (34,6 milj. euro).

Övriga rörelseintäkter innehåller 8,0 miljoner euro intäkter i anslutning till försäljningen av Visa Europe. Styrelsen för Visa Europe slöt med fullmakt av bolagets ägare i slutet av år 2015 ett avtal om att sälja bolaget till det amerikanska Visa Inc.-bolaget under förutsättning att de erforderliga myndighetstillstånden erhålls. Myndighetstillstånden kom under våren och början av sommaren och affären genomfördes enligt den planerade tidtabellen i juni 2016. Grunderna för hur köpeskillingen ska fördelas mellan ägarna fastställdes i slutet av år 2016.

Rörelsekostnaderna ökade totalt med 7,6 % till 168,8 miljoner euro (156,9 milj. euro). Personalkostnaderna steg med 7,8 % till 76,1 miljoner euro (70,6 milj. euro). Det genomsnittliga antalet totalresurser i Sparbanksgruppen ökade på motsvarande sätt med 5,1 % och var 1 250 årsverken under räkenskapsperioden 2016. Övriga förvaltningskostnader ökade med 10,6 % och uppgick till 63,0 miljoner euro (56,9 milj. euro). Ökningen förklaras till betydande del av kostnader i anslutning till kortaffärsverksamheten. Utgivningen av betalkort överfördes i december 2015 till Sparbanksgruppen varför motsvarande kostnadsposter ännu inte fanns under jämförelseåret. I övriga rörelsekostnader ökade särskilt hyreskostnaderna.

Gruppens kostnads/intäktsrelation var 64,4 % (63,4 %). Kostnads/intäktsrelationen har räknats utan den inverkan avskrivningarna av anläggningstillgångar har.

Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar uppgick under räkenskapsperioden till 10,7 miljoner euro (10,7 milj. euro) dvs. på jämförelseårets nivå.

Nedskrivningar av krediter och övriga fordringar redovisades sammanlagt 8,4 miljoner euro (6,1 milj. euro). Nedskrivningarna av krediter och övriga fordringar uppgick till 0,12 % (0,10 %) av kreditstocken. De oreglerade fordringarna hölls på jämförelseårets nivå och uppgick till 0,95 % av kreditstocken (0,94 %).

Gruppens effektiva skattesats var 17,8 (17,3 %).

Balansräkning och finansiering (jämförelsetal 31.12.2015)

Sparbanksgruppens balansräkning var i slutet av år 2016 10,4 miljarder euro (9,2 md euro), vilket var en ökning med 13,4 %. Gruppens avkastning på totalt kapital var 0,6 % (0,7 %).

Lån och fordringar på kunder uppgick till 6,9 miljarder euro (6,3 md euro) och ökningen från året innan var 10,0 %. Av ökningen förklaras ca 4,0 procentenheter med överföringen av de krediter som Sparbankerna förmedlar från Aktia Hypoteksbank Abp till Sparbanksgruppens egen balansräkning under år 2016. Lån och fordringar på kreditinstitut uppgick till 20,9 miljoner euro (74,5 milj. euro) och minskade med 72,0 %. Sparbanksgruppens placeringstillgångar uppgick till 1,3 miljarder euro (1,3 md euro) och ökade med 2,8 %. Tillgångarna i livförsäkringsrörelse uppgick till 708,4 miljoner euro (581,9 milj. euro) och ökade med 21,7 %.

Sparbanksgruppens skulder till kunder uppgick till 6,1 miljarder euro (5,9 md euro); en ökning på 3,5 %. Skulderna till kreditinstitut uppgick till 227,0 miljoner euro (351,2 milj. euro), en minskning med 35,4 %. De emitterade skuldebrevens uppgick till 2,0 miljarder euro (1,0 md euro). Sp-Hypoteksbank Abp som hör till Sparbanksgruppen emitterade i november ett säkerställt obligationslån om 500 miljoner euro. Dessutom emitterade Sparbankernas Centralbank under räkenskapsperioden obligationslån och private placementlån för totalt 524,0 miljoner euro. Skulderna för livförsäkringsrörelsen uppgick till 664,3 miljoner euro (544,2 milj. euro) och ökade 22,1 %.

Sparbanksgruppens eget kapital var 953,4 miljoner euro (880,7 milj. euro), en ökning på 8,3 %. Andelen innehav utan bestämmande inflytande av eget kapital var 24,0 miljoner euro (22,5 milj. euro). Ökningen av gruppens eget kapital förklaras i huvudsak med räkenskapsperiodens resultat samt den ändring av verkligt värde som redovisas i övrigt totalresultat och som under räkenskapsperioden var 17,1 miljoner euro. Inverkan av säkring av kassaflöde på eget kapital var 0,3 miljoner euro. Översiktsperiodens övriga totalresultat var efter skatt totalt 17,1 miljoner euro (-15,1 milj. euro). Gruppens avkastning på eget kapital var 6,2 % (6,7 %).

Kapitaltäckning och riskposition

Kapitaltäckning (jämförelsetal 31.12.2015)

I slutet av år 2016 hade Sparbankernas sammanslutning en stark kapitalstruktur som till största delen bestod av kärnprimärkapital (CET1). Den totala kapitalbasen var 936,6 miljoner euro (874,3 milj. euro), av vilken kärnprimärkapitalets andel var 887,9 miljoner euro (824,5 milj. euro). Ökningen av kärnprimärkapitalet berodde på översiktsperiodens vinst. Det supplementära kapitalet

(T2) uppgick till 48,7 miljoner euro (49,7 milj. euro), som under översiktsperioden bestod av debenturlån. De riskvägda posterna uppgick till 4 805,4 miljoner euro (4 643,7 milj. euro), dvs. 3,5 % större än i slutet av året innan. Den viktigaste ändringen i ökningen av de riskvägda posterna var ökningen av bolånestocken. Sparbankernas sammanslutnings kapitaltäckningsrelation var 19,5 % (18,8 %) och kärnprimärkapitalrelationen var 18,5 % (17,8 %).

I början av år 2015 steg bankernas kapitalkrav när man i Finland tog i bruk en kapitalkonserveringsbuffert och kontryckliga kapitalbuffertar. Kapitalkonserveringsbufferten höjde kapitalkravet för kapitaltäckningen från 8 procent till 10,5 procent beräknad

på de riskvägda posterna. Den kontryckliga kapitalbufferten kommer att variera mellan 0 och 2,5 procentenheter. Beslutet om att införa kontryckliga kapitalbuffertar och deras storlek fattas av Finansinspektionens direktion kvartalsvis på basis av dess makrostabilitetsanalys. År 2016 ställde Finansinspektionen inga kontryckliga buffertkrav på de finländska kreditinstituten.

Kapitalkravet för kreditrisken i Sparbankernas sammanslutning räknas enligt schablonmetoden och kapitalkravet för den operativa risken enligt basmetoden. Kapitalkravet för marknadsrisken räknas enligt basmetoden på valutapositionen.

Sparbankernas sammanslutnings huvudposter i kapitaltäckningsanalysen

Kapitalbas (1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Kärnprimärkapital före avdrag	915 685	849 784
Avdrag från kärnprimärkapitalet	-27 835	-25 252
Kärnprimärkapital (CET1) totalt	887 850	824 531
Primärkapitaltillskott före avdrag	0	0
Avdrag från primärkapitaltillskottet	0	0
Primärkapitaltillskott (AT1)	0	0
Primärkapital (T1 = CET1 + AT1)	887 850	824 531
Supplementärkapital före avdrag	48 717	44 776
Avdrag från supplementärkapitalet	0	4 956
Supplementärkapital (T2) totalt	48 717	49 732
Kapitalbas totalt (TC = T1 + T2)	936 567	874 263
Riskvägda poster totalt	4 805 436	4 643 728
varav andelen kreditrisk	4 250 278	4 097 876
varav kreditvärdighetsjusteringsrisk (CVA)	98 561	104 611
varav andelen marknadsrisk	35 147	47 483
varav andelen operativ risk	421 450	393 759
Kärnprimärkapital (CET1) i förhållande till riskvägda poster %	18,5 %	17,8 %
Primärkapital (T1) i förhållande till riskvägda poster %	18,5 %	17,8 %
Sammanlagd kapitalbas (TC) i förhållande till riskvägda poster %	19,5 %	18,8 %

Kapitalkrav

Sammanlagd kapitalbas	936 567	874 263
Totalt kapitalkrav *	504 571	487 591
Kapitalbuffert	431 996	386 672

*Kapitalkravet på 10,5 % består av det lagstadgade minimikapitaltäckningskravet på 8 %, kapitalkonserveringsbufferten på 2,5 % enligt kreditinstitutslagen och ländersvisa kontracykliska buffertkrav för exponeringar i utlandet.

Bruttosoliditetsgrad

Sparbankernas sammanslutnings bruttosoliditetsgrad var 9,1 % (9,2 %). Bruttosoliditetsgraden har räknats i enlighet med den

kända regleringen och beskriver kvoten mellan Sammanslutningens primärkapital och de totala exponeringarna. Sparbankernas sammanslutning följer med överskultsättning som en del av kapitalutvärderingsprocessen.

Bruttosoliditetsgrad

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Primärkapital	887 850	824 531
Exponeringarnas totala belopp	9 801 832	8 946 523
Bruttosoliditetsgrad	9,1 %	9,2 %

Finansinspektionens tillsyn

Sparbankernas sammanslutning står under direkt tillsyn av Finansinspektionen. Finansinspektionen ställde i december för Sparbankernas sammanslutning ett buffertkrav enligt prövning i enlighet med kreditinstitutslagen som en del av processen i anslutning till tillsynsmyndighetens bedömning (SREP). Buffertkravet enligt prövning är till sin storlek 0,5 % och ska fyllas med kärnprimärkapital (CET1). Buffertkravet enligt prövning träder i kraft 30.6.2017.

Resolutionsplan

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag trädde nationellt i kraft 1.1.2015 (Lag om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag). För att verkställa resolutionslagen grundades Verket för finansiell stabilitet (Lag om myndigheten för finansiell stabilitet, 1995/2014), som gör upp en resolutionsplan för Sparbankernas sammanslutning i början av år 2017. Som en del av resolutionsplanen kommer verket att på sammanslutningsnivån ställa ett krav på ett minimibelopp för kapitalbasen och nedskrivningsbara skulder (MREL-kravet) och det träder i kraft 31.12.2017. Kravet riktar sig inte till medlemskreditinstituten men man kommer att bedöma kravet på de enskilda medlemskreditinstituten år 2018. MREL-kravet är till sin natur ett minimikrav av Pelare 2-typ som hela tiden ska uppfyllas.

Riskposition

Sparbanksgruppens riskhantering och interna kontroll är en del av den interna kontrollen i Sparbanksgruppen och Sparbankernas sammanslutning och en central del av gruppens operativa verksamhet. Centralinstitutets styrelse ansvarar för styrningen av Sammanslutningens verksamhet. För tryggande av likviditeten och kapitaltäckningen ger den anvisningar om riskhantering, tillförlitlig förvaltning, intern kontroll samt iakttagande av enhetliga bokslutsprinciper i upprättandet av Sammanslutningens bokslut till de företag som hör till sammanslutningen.

Centralinstitutet godkänner principerna för ordnandet av den interna kontrollen. I centralinstitutet har av affärsverksamheten oberoende funktioner inrättats för att säkerställa en effektiv och heltäckande intern kontroll för alla bolag som hör till Sparbankernas sammanslutning och Sparbanksgruppen. Funktionernas uppgifter:

- Oberoende riskkontroll
- Funktion som ansvarar för säkerställandet av regelefterlevnaden (compliance)
- Internrevisionsfunktion

Metoderna för Sparbanksgruppens riskhantering uppdateras och utvecklas av centralinstitutets oberoende riskkontroll. På det sättet säkerställs att också alla nya och väsentliga men också tidigare oidentifierade risker omfattas av riskhanteringen.

Betydande eller riskfyllda åtaganden görs i enlighet med det kollegiala beslutsförfarandet och användningen av befogenheter har begränsats med limiter. Affärsverksamheten och processerna styrs med interna anvisningar vars iakttagande och aktualitet övervakas. Fattade beslut och betydande affärstransaktioner dokumenteras och arkiveras. En väsentlig del av riskhanteringen utförs i de dagliga kontrollerna. Att fattade beslut verkställs kontrolleras med godkännanden, verifieringar, kontroller, av-

stämningar samt uppföljnings- och avvikelserapporter. De mest betydande risker som är förknippade med Sparbanksgruppens verksamhet är kreditrisken, likviditetsrisken, ränterisken, den operativa risken, fastighetsrisken och olika rörelserisker.

Kreditklassificeringar

Standard & Poor's Rating Services (S&P) fastställde i november den långsiktiga kreditvärderingen 'BBB+' och kortsiktiga ('A-2') för Sparbankernas Centralbank Finland Abp som hör till Sparbanksgruppen. S&P höjde Sparbankernas Centralbank Finland Abp:s utsikter till positiva från det tidigare stabila. Den föregående kreditvärderingen hade gjorts i maj 2016.

Sparbankernas Centralbank Finland Abp är en del av Sparbankernas sammanslutning. Sparbanksgruppens Centralbank har till uppgift att säkerställa Sparbanksgruppens likviditet och upplåning. Den anskaffar medel och opererar på gruppens vägnar på penningmarknaden och kapitalmarknaden och svarar för clearingen. Sparbankernas Centralbank svarar också för utjämnningen av likviditeten inom Gruppen.

Sparbanksförbundet anl:s förvaltningsråd, styrelse och revisorer

Till Sparbanksförbundet anl:s förvaltningsråd hör enligt förbundets stadgar minst nio (9) och högst trettiofem (35) ledamöter som var och en har en personlig suppleant. Enligt gruppens verksamhetsprinciper väljs de förtroendevalda ordförandena i Sparbankernas styrelser till ordinarie ledamöter och vice ordförandena till suppleanter. Till förvaltningsrådet kan därutöver väljas andra ledamöter inom ramen för det fastställda antalet ledamöter. Till förvaltningsrådet hörde inga andra ledamöter än ordförandena under år 2016.

Till förvaltningsrådet hörde 22 ledamöter. Ordförande för förvaltningsrådet var Jaakko Puomila (Västra Nylands Sparbank, styrelseordförande) och vice ordförande var Pauli Kurunmäki (Huittisten Säästöpankki, styrelseordförande).

Följande personer har år 2016 varit ledamöter i Sparbanksförbundet anl:s styrelse:

Jussi Hakala, ordförande (Liedon Säästöpankki)

Matti Saustila, vice ordförande (Eurajoen Säästöpankki)

Pirkko Ahonen (Aito Säästöpankki Oy)

Toivo Alarautalahti (Huittisten Säästöpankki)

Hans Bondén (Närpes Sparbank Ab)

Kalevi Hilli (Säästöpankki Optia)

Hanna Kivelä (oberoende av sparbankerna)

Jan Korhonen (Suomenniemen Säästöpankki)

Sparbanksförbundets styrelse är beslutför när fem ledamöter är på plats. Styrelsen för Sparbanksförbundet anl väljs vid Sparbanksförbundet anl:s ordinarie andelsstämma 16.3.2017.

Sparbanksförbundet anl:s verkställande direktör är Pasi Kämäri.

Vid Sparbanksförbundets ordinarie andelsstämma 17.3.2016 valdes CGR-samfundet KPMG Oy Ab till revisor för Centralinstitutet. Huvudansvarig av samfundet utsedd revisor är CGR Petri Kettunen.

Personal

I Sparbanksgruppen är varje anställd expert på sitt eget arbete. Därför satsar Gruppen kraftigt på att kontinuerligt utveckla personalens kompetens. Som stöd för detta grundades för Sparbanksgruppen en intern akademi med hjälp av vilken vi säkerställer en kontinuerlig kompetensutveckling för Gruppens personal. Under året tog akademien fram lärostigar för olika roller och ordnade utbildningar som stöder dem. Under året hölls 156 kurser som hade sammanlagt ca 5 500 deltagare. Deltagarantalet steg betydligt jämfört med året innan.

År 2016 sammanställdes en enhetlig ledarskapsbild för Sparbanksgruppen. Med den skapar man en stark grund och klara mål för utvecklingen av ledarskapet. Som stöd för en god personalledning och kompetensledning infördes i Gruppen också ett nytt datasystem för personalledning.

Sparbanksgruppens personalantal i slutet av år 2016 var 1 270, när gruppen i slutet av år 2015 hade 1 230 anställda. Personalantalet omvandlat till totalresurser var under räkenskapsperioden i genomsnitt 1 250 (2015: 1189). Av personalen var 77 procent kvinnor och 23 procent män. Personalens genomsnittsalder, 44 år, var oförändrad. Den totala personalomsättningen var 3,9 procent (4,7 %).

Samhällsansvar

Ansvarsfullhet har varit en del av Sparbankernas verksamhet ända sedan den första Sparbanken grundades i Finland år 1822. I enlighet med sparbankstanken var Sparbankernas grunduppgift att hjälpa Finlands flitiga folk att bli förmöget och sköta sin ekonomi bättre.

I dag syns Sparbankernas ansvarsfullhet i allt de gör. Den syns i det sätt på vilket banken förhåller sig till sina kunder, partner, sitt verksamhetsområde, myndigheterna, sin omgivning och övriga intressegrupper. I Sparbanksgruppen iaktas god förvaltningsred, öppenhet och Sparbanksgruppens etiska spelregler.

Främja regionens sociala välbefinnande

Sparbankernas verksamhet baserar sig inte på snabba vinster eller på att utnyttja kundernas ställning utan på att kunderna får hjälp att bli förmögna och sköta sin egen ekonomi. När kunderna blir förmögnare och mår bra så återspeglar det också på Sparbanken.

Sparbankerna har från första början använt en del av sin vinst till att främja välbefinnandet i det egna verksamhetsområdet. För Sparbankerna är det viktigt att Finlands städer, byar och förstäder är livskraftiga och utvecklas. I stället för stora engångsdonationer stöder Sparbankerna hellre flera intressanta lokala projekt. De senaste åren har också Sparbankernas kunder inbjudits att delta i ansvarsarbetet.

Sparbankerna stödde år 2016 bland annat barn- och ungdomsarbete, krigsinvaliders arbete, junioridrott och hobbyföreningar. Bidragmottagarna var långt över 100 stycken. Sparbankernas Forskningsstiftelse beviljade stipendier till universitetsforskare och forskningsprojekt. Dessutom är de sparbanksstiftelser som äger de Sparbanker som har aktiebolagsform betydande donatorer på olika håll i landet. De delade också år 2016 ut betydande summor till allmännyttiga ändamål.

Ekonomiskt ansvar

Det ekonomiska ansvaret inbegriper bland annat en god lönsamhet, kapitaltäckning och likviditet, god förvaltningsred och ansvarsfullt ledarskap. Sparbanken vill att dess kunder och partner ska kunna lita på bankens bedömningsförmåga och ansvarsfullhet i alla situationer.

Ekonomisk ansvarighet kräver att Sparbankerna tar hand om sin kapitaltäckning och likviditet även under svaga konjunkturer. Utmärkande just för Sparbankerna är att Sparbankerna bär ansvaret för att främja den lokala befolkningens sparande och ekonomiska välbefinnande.

Sparbankerna beviljar till exempel inte sina kunder för stora lån eller krediter som kunderna inte klarar av eller som skulle anstränga deras ekonomi för mycket.

Sparbanksgruppen känner ansvar också för Finlands ekonomi. Sparbankerna betalar alla skatter direkt till Finland och sysslar inte med tvivelaktig skatteplanering. År 2016 betalades 13,2 miljarder euro i inkomstskatt. Sparbanksgruppen sysselsätter över 1 270 proffs inom finans- och servicebranschen i olika delar av landet och deltar aktivt i Finansbranschens centralförbunds kommittéer för att utveckla bankverksamheten i Finland.

Miljöansvar

Sparbanksgruppen sörjer också för miljön som en ansvarskänande finländsk bankgrupp. Resor och möten ersätts aktivt med telefon- och videomöten. Onödig användning av papper minskas och i anskaffningarna gynnas miljövänliga alternativ.

Verksamhet och resultat enligt affärssegment

Bankverksamhet

I bankverksamhetssegmentet ingår Sammanslutningens medlemsbanker, Sparbankernas Centralbank Finland Abp och Sp-Hypoteksbank Abp. Sparbankerna bedriver retail banking och Sparbankernas Centralbank är centralt kreditinstitut för dem. Sp-Hypoteksbank bedriver hypoteksbanksverksamhet.

Kundrelationer

Sparbankernas kunder uppskattar sin egen bank och är beredda att rekommendera den också till sina bekanta. I 2016 års EPSI Rating-undersökning ligger Sparbankerna inom topp två bland banker när det gäller kundnöjdhet. I Asiakkuusmarkkinointiliittos Asiakkuusindeksi är vår kundupplevelse den bästa i bankbranschen. Sparbankerna gör också årligen en egen undersökning bland sina kunder. År 2016 besvarades undersökningen av ca 11 200 kunder som gav oss värdefull information om hur nöjda man är med tjänsterna och idéer som stöd för den vidare utvecklingen. Den totala nöjdheten bland Sparbankernas kunder var fortfarande på en utmärkt nivå.

För att säkerställa den utmärkta kundupplevelsen infördes under år 2016 en responsenkät som kontinuerligt mäter diskussionernas kvalitet. Under året har vi fått respons av nästan 10 000 kunder som fört diskussioner. Det rekommendationsindex som kunderna ger är en central framgångsmätare i Sparbanksgruppen.

Kundantalets utveckling

Sparbankerna hade i slutet av år 2016 drygt 470 000 kunder. Under året öppnades över 28 000 nya kundrelationer och av dem var största delen barnfamiljer. Under året gick vi igenom kundbeståndet och avslutade de tjänster som inte hade använts på tre år. Till följd av detta förblev kundantalet nästan oförändrat, eftersom ökningen från året innan var 0,1 %. Privatkunderna utgjorde 88 % av hela kundbeståndet.

Under det gångna året har man i Sparbankerna vid sidan av anskaffningen av nya kunder koncentrerat sig särskilt på att vårda det egna kundbeståndet: under år 2016 träffade Sparbankernas kundrådgivare personligen ca var tredje av Gruppens alla kunder.

Sparbankens konceptuerade kundmöte, Din ekonomi i fokus, genomfördes år 2016 för ca 72 000 kunder. Kundmötet är en bred genomgång av kundens nuvarande och framtida behov.

År 2016 ökade andelen kunder som har Sparbanken som sin huvudsakliga bank med tre procent från året innan. Antalet som försäkrings- och fondsparar ökade med nästan 11 procent.

Sparbanken är det tredje mest uppskattade bankvarumärket

Vårt långsiktiga arbete att utveckla Sparbankens varumärke och göra Sparbanken mera bekant har gett resultat under år 2016. I tidskriftens Markkinointi&Mainonta och Taloustutkimus Oy:s undersökning Brändien arvostus 2016 steg Sparbanken till det tredje mest uppskattade bankvarumärket.

Användningen av mobilapplikationen ökar snabbt

Användningen av applikationen Sb-mobil som lanserades år 2015 fortsatte att öka kraftigt under år 2016 bland såväl privat- som företagskunderna. Antalet användare fördubblades under år 2016. Utvecklingen torde följa samma riktning år 2017 i och med att applikationen utvecklas och kundbeteendet förändras.

Ekonomiskolan för Sparbankernas och andra bankers kunder

Våren 2016 lanserades Sparbankens Ekonomiskola som ger sina medlemmar tips och guider hur man sköter sina finanser väl och blir förmögnare. Till Ekonomiskolan kan såväl Sparbankernas som andra bankers kunder ansluta sig. Den första guiden handlade om bostadsinvestering och den fick mycket positiv respons av Ekonomiskolans medlemmar. I slutet av år 2016 hade Ekonomiskolan 92 500 medlemmar.

Användningen av betalkort blev mera mångsidig

Kontaktlös betalning som lanserades i december 2015 ökade sin popularitet bland kundernas kortbetalningar genom hela året. Under 2016 introducerades nya tilläggstjänster för betalkorten.

Insättningsautomaterna TalletusOtto togs i bruk för Sparbankens kort under våren. Samtidigt inleddes ett samarbete med K-gruppen om uttag av kontanter i K-mataffärer och Neste K-trafikstationer. Kunderna hittade båda tjänsterna snabbt under sommaren och användningen av dem ökar hela tiden. Också bildgalleriet för betalkorten förnyades under sommaren. Nationalskatter som konstverk och citat finns nu i kundernas plånböcker. Kunderna tycker om att göra kortbetalningen personlig och vid sidan av galleribilder är bilder på familjen, hobbyer och drömmar populära.

Hypoteksbanksfunktionerna inleddes

Sp-Hypoteksbank Abp som hör till Sparbanksgruppen beviljades koncession för hypoteksbank av Europeiska Centralbanken 21.3.2016 och inledde sin verksamhet 29.3.2016. Sp-Hypoteksbank var samtidigt den första finländska bank som ansökte om och beviljades koncession av Europeiska Centralbanken.

Sp-Hypoteksbank har ingen självständig kundverksamhet och tjänstenätverk utan de Sparbanker som hör till Sparbankernas sammanslutning förmedlar och säljer bostadskrediter till Sp-Hypoteksbank. Sparbankerna sköter också kundförbindelserna lokalt.

Sp-Hypoteksbanks uppgift är att tillsammans med Sparbankernas Centralbank Finland Abp ansvara för Sparbanksgruppens kapitalanskaffning på penning- och kapitalmarknaden. Sp-Hy-

poteksbank ansvarar för Sparbanksgruppens kapitalanskaffning med fastighetskrediter som säkerhet genom att emittera säkerställda skuldebrev.

För att fullgöra sin ovan angivna uppgift instiftade Sp-Hypoteksbank i november ett 3 miljarder euro stort program för säkerställda obligationslån. Inom ramen för programmet emitterade banken ett säkerställt obligationslån om 500 miljoner euro. S & P Global Ratings's beviljade obligationslånet kreditbetyget AAA.

Sparbankernas Centralbank stärkte sin roll som leverantör av centralkreditinstitutstjänster

Sparbankernas Centralbank Finland Abp är en bank som ägs av sparbankerna och som producerar olika centralkreditinstitutstjänster för sparbankerna. Tjänsterna koncentrerar sig till betalnings- och kontoförvaltartjänster, utgivningstjänster för Sammanslutningens betalkort samt tjänster i anslutning till likviditetshandling, återfinansiering och balanshantering.

Under år 2016 låg tyngdpunkten i Sparbankernas Centralbanks återfinansieringsverksamhet på att säkerställa sammanslutningsbankernas återfinansiering och den tillfälliga finansieringen för Sp-Hypoteksbank Abp för tiden före emissionen. Under rapportperioden har Sparbankernas Centralbank på den irländska värdepappersbörsen under EMTN-programmet emitterat seniora icke säkerställda obligationer till ett värde av sammanlagt 524 miljoner euro av vilka 250 miljoner i en offentlig tvåårig emission i januari 2016.

I november fastställde S & P Global Ratings att Sparbankernas Centralbanks kreditbetyg förblir i klassen 'BBB+'. Det kortsiktiga kreditbetyget hölls på nivån 'A-2'. Utsikterna förändrades från stabila till positiva.

I fråga om sina övriga funktioner har Sparbankernas Centralbank under verksamhetsåret i enlighet med sin strategi och sina planer fortsatt att upprätthålla och utveckla centralkreditinstitutstjänsterna. Sammanslutningens centraliserade balanshanteringsfunktion grundades i Sparbankernas Centralbank i juni 2016. Som en del av Sparbanksgruppens strategiska mål överfördes i oktober 2016 kontoförvaltarfunktionen inom Gruppen från Nooa Sparbank Ab till Sb Centralbank. Sparbankernas Centralbank svarar centraliserat för förvaltningen av sparbankernas kunders värdeandelskonton, clearingen av värdepappersaffärer, betalningen av avkastningen och för hanteringen av företagshändelser. Euroclear Finland Ab beviljade Sparbankernas Centralbank de tillstånd som behövs för verksamheten 10.10.2016.

Sparbankerna sålde sitt innehav i Aktia Hypoteksbank

Aktia Hypoteksbanks verksamhet begränsades i september 2012 med ett beslut av Aktia Hypoteksbank Abp:s styrelse till att förvalta och återfinansiera den existerande kreditstocken med säkerhet i bostad. I oktober 2015 kom Sparbankerna överens om att sälja sin minoritetsandel i Aktia Hypoteksbank Abp till Aktia Bank och att fusionera Hypoteksbanken med Aktia Bank. Sparbanksgruppen sålde sitt innehav i bolaget till Aktia Bank i september 2016. Försäljningen hade ingen betydande inverkan på Sparbanksgruppens resultat. Den kreditstock som Sparbankerna förmedlat till Aktia Hypoteksbank kommer att överörs till Sparbankerna med återköp av lånestocken.

Resultatutveckling (jämförelsetal 1-12/2015)

Bankverksamhetens resultat före skatt var 50,0 miljoner euro (52,8 milj. euro). Räntenettet var 131,7 miljoner euro (125,0 milj. euro), en ökning med 5,3 %. Provisionsintäkter och provisionskostnader net-

to uppgick till 51,3 miljoner euro (49,5 milj. euro), en ökning med 3,6 %. Nettointäkterna från handel och placeringsverksamheten uppgick till 19,1 miljoner euro (19,8 milj. euro). Nettointäkterna från placeringsverksamheten bildas till stor del av realiserade realisationsvinster på finansiella tillgångar som kan säljas. Övriga rörelseintäkter uppgick till 12,2 miljoner euro (8,4 milj. euro). I övriga rörelseintäkter ingår poster av engångsnatur under såväl räkenskapsperioden som jämförelseperioden. Övriga rörelseintäkter innehåller 8,0 miljoner euro i intäkter i anslutning till försäljningen av Visa Europe. Under jämförelseperioden ingick 6,2 miljoner euro av kapitalåterbärningar från Sparbankernas Säkerhetsfond i övriga rörelseintäkter. Sparbankernas Säkerhetsfond avslutade planenligt sin verksamhet våren 2015.

Personalkostnaderna ökade med 6,0 % och uppgick till 63,5 miljoner euro (59,9 milj. euro). Antalet anställda i bankverksamhetssegmentet var i slutet av räkenskapsperioden 1 076 (1 104). Övriga rörelsekostnader ökade med 11,3 % till 82,9 miljoner euro (74,5 milj. euro).

Bankverksamhetens balansräkning var 9,6 miljarder euro (8,5 md euro), en ökning med 13,8 %. Fart på ökningen av balansräkningen satte Sparbankernas Centralbanks emissioner under EMTN-programmet samt emissionen av Sp-Hypoteksbanks första säkerställda obligationslån som ökade segmentets balansräkning totalt med ca 1 miljard euro. Insättningarna från kreditinstitut minskade till 227,0 miljoner euro (351,2 milj. euro). Insättningar av kunder ökade å sin sida med 3,5 % till 6,1 miljarder euro (5,9 md euro).

Lån och fordringar på kunder ökade med 10,0 % till 6,9 miljarder euro (6,3 md euro). Av ökningen förklaras ca 4,0 procentenheter med överföringen av de lån som Sparbankerna förmedlade från Aktia Hypoteksbank Abp till Sparbankernas och Sp-Hypoteksbanks balansräkningar under år 2016. I Aktia Hypoteksbank fanns i slutet av räkenskapsperioden sammanlagt 162,3 miljoner euro i lån som Sparbankerna förmedlat. Kreditstocken kommer att överföras till Sparbanksgruppen med ett återköp av lånestocken. Lån och fordringar på kreditinstitut uppgick till 20,9 miljoner euro (74,5 milj. euro).

Kapitalförvaltning och livförsäkring

I kapitalförvaltnings- och livförsäkringssegmentet ingår Sp-Fondbolag Ab och Sb-Livförsäkring Ab. Sp-Fondbolag bedriver förvaltning av placeringsfonder och kapitalförvaltning och Sb-Livförsäkring Ab livförsäkringsverksamhet.

Det fondkapital som förvaltas av Sparbanksgruppen uppgick i slutet av året till 1,9 miljarder euro (1,6 md euro), vilket var 19,2 % mera än året innan. När den förmögenhet som förvaltades på basis av kapitalförvaltningsavtal medräknas uppgick de tillgångar som bolaget förvaltar till sammanlagt 2,1 miljarder euro (1,7 md euro).

Antalet andelsägare i fonderna steg med 12,2 % och fonderna hade i slutet av rapportperioden sammanlagt 159 968 andelsägare (142 606 andelsägare).

Sparbanksgruppens fondbolag förvaltade 19 placeringsfonder i slutet av år 2016. Under räkenskapsperioden lanserades en ny placeringsfond, Sparbanken Fastighetsaktie Europa, som inledde sin verksamhet i maj. Sparbanken Fastighetsaktie Europa investerar sina tillgångar huvudsakligen på de europeiska fastighets- och bostadsmarknaderna. Fondens investeringar genomförs antingen genom direkta aktieplaceringar eller i investeringsfonder och fondföretagsaktier som uppfyller kraven för UCITS-direktivet.

Nettoteckningarna i Sparbankenfonderna uppgick under år 2016 till sammanlagt 202,4 miljoner euro. Med denna summa var gruppens fondbolag femte störst bland de 28 finländska fondbolagen.

I slutet av år 2016 var placeringsfonden Sparbanken Ränta Plus störst av Sparbankenfonderna med ett kapital på 448,9 miljoner euro. Fonden var med sina 32 618 andelsägare också störst mätt med antalet andelsägare. Mest nytt kapital samlande placeringsfonden Sparbanken Kortränta vars nettoteckningar var 114,3 miljoner euro.

Livförsäkringsverksamhetens försäkringsbesparingar uppgick i slutet av året till 643,2 miljoner euro (530,5 milj. euro). Det var en ökning på 21,1 %. De fondanknutna försäkringsbesparingarna uppgick i slutet av året till 516,5 miljoner euro (397,1 milj. euro) en ökning med 30,1 %. Livförsäkringsverksamhetens premieinkomst var 138,0 miljoner euro (148,8 milj. euro), en minskning med 7,3 %. Ersättningar betalades 38,8 miljoner euro (25,0 milj. euro), vilket gör en ökning med 55,3 % från året innan. Ersättningarna inbegriper också återköp.

År 2016 var problematiskt för livförsäkringsbranschen. Premieintäkten sjönk i branschen med ca 30 % och särskilt tydligt såg man detta i segmentet för privatkundernas sparprodukter. För Sb-Livförsäkring sänkte den svagare efterfrågan på sparprodukter premieintäkterna med 8,1 %. Risklivförsäkringarnas premieinkomst utvecklades positivt med 7,3 % jämfört med året innan.

Resultatutveckling (jämförelsetal 1-12/2015)

Kapitalförvaltnings- och livförsäkringssegmentets resultat före skatt var 21,0 miljoner euro (22,3 milj. euro).

Nettointäkterna från livförsäkringsrörelsen uppgick till 11,8 miljoner euro (15,7 milj. euro) och de minskade 24,9 %. Nettointäkterna från livförsäkringsrörelsens placeringsverksamhet uppgick till 33,1 miljoner euro (34,6 milj. euro). Under jämförelseperioden ökade nettointäkterna från livförsäkringsrörelsens placeringsverksamhet bland annat på grund av de realiseringar av finansiella tillgångar som kan säljas som bytet av kapitalförvaltare medförde.

Provisionsintäkter och provisionskostnader netto var 21,3 miljoner euro (18,9 milj. euro), vilket innebar en ökning på 12,8 %. Provisionsintäkterna ökade särskilt på grund av de större kundtillgångarna och förvaltade kapitalen.

Rörelsekostnaderna minskade med 1,5 % till 12,1 miljoner euro (12,3 milj. euro). Personalkostnaderna uppgick till 5,7 miljoner euro (5,7 milj. euro) dvs. på jämförelseårets nivå. Antalet anställda inom segmentet var i slutet av räkenskapsperioden 79 (72). Övriga rörelsekostnader uppgick till 4,9 miljoner euro (5,0 milj. euro).

Kapitalförvaltnings- och livförsäkringsverksamhetens balansräkning växte under räkenskapsperioden med 24,3 % och var 715,0 miljoner euro (589,6 milj. euro).

Övriga funktioner

I övriga funktioner ingår Sparbanksförbundet anl, Sb-Hem Ab, Sparbankernas Holding Ab och övriga bolag som konsolideras med Gruppen. Övriga funktioner bildar inte något segment som ska rapporteras.

Franchisingbolaget Sb-Hem Ab som koncentrerar sig på fastighetsförmedling växte klart snabbare än bostadsmarknaden och omsättningen steg med 19,6 % och antalet bostadsaffärer med

12,6 %. På bostadsmarknaden ökade antalet begagnade bostäder som fastighetsmäklarna sålde med ca 3 %. I antalet företagare och mäklare skedde inga ändringar jämfört med året innan utan ökningen baserade sig på mäklarnas bättre framgång och en ökning av medelpriset på de sålda bostäderna.

Till Sb-Hem Ab hörde 32 företag (2015: 35 företag), en egen enhet och i genomsnitt åtta firmaföretagare. Kedjan är till antalet verksamhetsställen den fjärde största och till antalet objekt till salu den tredje största förmedlingskedjan i Finland.

I början av Mars infördes ett elektroniskt tipsystem för verksamheten mellan kedjan och Sparbankerna. I januari togs dessutom i bruk ett förnyat franchisingavtal och handboken Yrittäjän käsikirja. I och med det nya avtalet gjordes i franchisingkonceptet en pris-sättningsändring som i fortsättningen förbättrar lönsamheten.

Ett projekt för att vidareutveckla affärsmodellerna startade i december och projektet blir klart Q1/2017. De kommande olika affärsmodellerna gör i fortsättningen en snabbare tillväxt i det stramare konkurrensläget möjlig på flera orter.

Väsentliga händelser efter bokslutsdagen

Sparbanksförbundet anl:s styrelse känner inte till några omständigheter som väsentligt skulle påverka Sparbanksgruppens ekonomiska ställning tiden efter att bokslutet blev klart.

Utsikter för år 2017

Omvärlden

Under år 2017 kommer den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden att fortsätta och också industrins utsikter kommer att förbättras. De strukturreformer som regeringen driver på har gått långsammare än väntat och till följd av detta är det tveksamt om åtgärderna är tillräckliga. De sysselsättningsmål som regeringen satt upp kommer inte att nås. För att stöda ekonomiskt tillväxt borde man se på ytterligare insatser för att förbättra arbetsmarknadens funktion och gå vidare med strukturreformerna.

År 2017 kommer i Europa att vara färgat av politiska risker. Samtidigt startar den nya presidenten i USA de ändringar han lovade i valprogrammet. De här faktorerna kommer att orsaka osäkerhet på

investeringsmarknaden men den positiva utvecklingen i ekonomin kommer att fortsätta nästa år. Det har en stabiliserande inverkan på investeringsmarknaden.

Den kinesiska samhällsekonomin stora skuldbörda och den långsammare ekonomiska tillväxten utgör å sin sida betydande globala riskfaktorer de närmaste åren. Tillväxtutsikterna för tillväxtmarknaderna är fortfarande förenade med betydande risker men återhämtningen av råvarupriserna och den ekonomiska tillväxten i västländerna är stabiliserande faktorer. Den globala tillväxten kommer att närma sig en 3 % nivå under nästa år och den största positiva inverkan kommer utvecklingen av ekonomin i USA att ha.

Affärsverksamhetsutsikter

Marknadsräntornas låga nivå utmanar möjligheten att göra resultat även år 2017. Den låga räntenivån äventyrar ändå inte Sparbanksgruppens resultat eller kapitaltäckning. Sparbanksgruppen är solid och Gruppens riskställning är moderat.

År 2017 ligger tyngdpunkten i Sparbanksgruppens affärsverksamhet fortfarande på att förbättra konkurrenskraften och genomföra den kundcentrerade strategin. Till detta har Sparbankerna goda förutsättningar. Gruppens syfte är att under år 2017 få flera kunder än tidigare, kunder som koncentrerar sina bankärenden till Sparbanken.

Sparbanksgruppens resultat före skatt uppskattas vara på i det närmaste samma nivå som år 2016. Uppskattningen baserar sig på den nuvarande synen på hur ekonomin kommer att utvecklas. I förväntningarna ingår osäkerhet som beror på de ekonomiska omständigheterna och som påverkar det uppskattade resultatet; särskilt när det kommer till nedskrivningar av lån och intäkterna från investeringsverksamheten.

Ytterligare information lämnas av:

Verkställande direktör Pasi Kämäri

tfn 0500 688 222

Bokslutskommunikén är reviderad

Meddelanden och annan företagsinformation finns på Sparbanksgruppens webbplats www.sparbanken.fi/sparbanksgruppen

Formler för beräkning av nyckeltal:

Omsättning	Ränteintäkter, provisionsintäkter, nettointäkter från handel, nettointäkter från placeringsverksamhet, nettointäkter av livförsäkringsrörelse, övriga rörelseintäkter
Rörelseintäkter totalt	Räntenetto, provisionsintäkter och provisionskostnader, nettointäkter från handel, nettointäkter från placeringsverksamhet, nettointäkter från livförsäkringsrörelse, övriga rörelseintäkter
Rörelsekostnader totalt	Personalkostnader, övriga rörelsekostnader (innehåller inte avskrivningar)
Kostnads-/intäktsrelation	$\frac{\text{Rörelsekostnader}}{\text{Rörelseintäkter}}$
Avkastning på eget kapital %	$\frac{\text{Räkenskapsperiodens resultat}}{\text{Eget kapital, inkl. andelen utan bestämmande inflytande (medeltal vid årets början och slut)}}$
Avkastning på totalt kapital %	$\frac{\text{Räkenskapsperiodens resultat}}{\text{Balansomslutningen (medeltal vid periodens början och slut)}}$
Soliditet %	$\frac{\text{Eget kapital (inkl. andelen utan bestämmande inflytande)}}{\text{Balansomslutningen}}$

REDOVISNINGSPRINCIPER

Sparbanksgruppens resultaträkning

(1 000 euro)	Not	1-12/2016	1-12/2015
Ränteintäkter		180 663	182 812
Räntekostnader		-48 970	-57 794
Räntenetto	4	131 693	125 018
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	5	71 428	68 850
Nettointäkter från handel		-56	-1 350
Nettointäkter från placeringsverksamhet	6	17 809	20 526
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse	7	11 810	15 178
Övriga rörelseintäkter	8	12 692	2 309
Rörelseintäkter totalt		245 376	230 531
Personalkostnader		-76 117	-70 632
Övriga rörelsekostnader		-81 944	-75 496
Ävskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar		-10 732	-10 737
Rörelsekostnader totalt		-168 792	-156 865
Nedskrivningar av finansiella tillgångar	10	-8 411	-6 127
Andel av intresseföretagens resultat		1 430	2 160
Resultat före skatt		69 603	69 699
Inkomstskatter		-12 406	-12 080
Räkenskapsperiodens resultat		57 197	57 619
Fördelning:			
Resultat hänförligt till ägarna		56 361	56 135
Resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		835	1 484
Totalt		57 197	57 619

Sparbanksgruppens totalresultat

(1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015
Räkenskapsperiodens resultat	57 197	57 619
Övriga poster i totalresultatet		
Poster som inte omklassificeras till resultatet		
Vinster/(förluster) av omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	-194	621
Totalt	-194	621
Poster som eventuellt senare omklassificeras till resultatet		
Förändring i fonden för verkligt värde		
Värdering till verkligt värde	17 057	-14 761
Säkring av kassaflöde	254	-985
Andel av intresseföretagens totalresultat	0	68
Totalt	17 312	-15 678
Räkenskapsperiodens totalresultat	74 315	42 562
Fördelning:		
Resultat hänförligt till ägarna	72 796	42 821
Resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande	1 519	-259
Totalt	74 315	42 562

Sparbanksgruppens balansräkning

(1 000 euro)	Not	31.12.2016	31.12.2015
Tillgångar			
Kontanta medel		1 100 784	546 340
Tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen		118 055	162 234
Lån och fordringar på kreditinstitut	10	20 855	74 522
Lån och fordringar på kunder	10	6 942 744	6 312 589
Derivatinstrument	11	72 024	70 845
Investeringsstillgångar	12	1 306 780	1 270 588
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	13	708 374	581 866
Placeringar i intressebolag		7 086	45 731
Materiella tillgångar		56 711	54 029
Immateriella tillgångar		22 137	19 129
Skattefordringar		3 977	3 313
Övriga tillgångar		64 119	48 202
Tillgångar totalt		10 423 646	9 189 391
Skulder och eget kapital			
Skulder			
Skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen		108 595	144 071
Skulder till kreditinstitut	14	227 049	351 241
Skulder till kunder	14	6 121 627	5 914 898
Derivatinstrument	11	2 289	1 588
Emitterade skuldebrev	15	2 049 588	1 042 238
Skulder för livförsäkringsrörelse	16	664 327	544 236
Efterställda skulder		121 735	146 336
Skatteskulder		66 403	62 122
Avsättningar och övriga skulder		108 631	101 967
Skulder totalt		9 470 245	8 308 697
Eget kapital			
Grundkapital		20 338	20 338
Fonder		291 361	267 766
Akkumulerade vinstmedel		617 709	570 131
Sparbanksgruppens ägares andel totalt		929 408	858 235
Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande		23 994	22 458
Eget kapital totalt		953 402	880 694
Skulder och eget kapital totalt		10 423 646	9 189 391

Sparbanksgruppens kassaflödesanalys

(1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015
Kassaflöde från rörelsen		
Räkenskapsperiodens resultat	57 197	57 619
Justering för ej kassaflödespåverkande poster	10 938	17 169
Betalda inkomstskatter	-13 158	-16 448
Kassaflöde från rörelsen före förändring i fordringar och skulder	54 976	58 340
Ökning (-) eller minskning (+) av fordringar från löpande verksamhet		
Tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen	9 021	2 572
Lån och fordringar på kreditinstitut	6 351	137 866
Lån och fordringar på kunder	-638 453	-670 230
Finansiella tillgångar som kan säljas	-19 836	-72 548
Finansiella tillgångar som hålls till förfall, ökning	-383	-26 907
Finansiella tillgångar som hålls till förfall, minskning	2 488	6 400
Tillgångar i livförsäkringsrörelse	-105 465	-140 577
Övriga tillgångar	-17 500	515
Ökning (+) eller minskning (-) av rörelseskulder	1 217 963	768 192
Skulder till kreditinstitut	-124 192	-97 163
Skulder till kunder	212 167	120 681
Emitterade skuldebrev	1 001 904	594 955
Skulder för livförsäkringsrörelse	120 091	139 594
Övriga skulder	7 993	10 125
Kassaflöde från rörelsen totalt	509 162	63 623
Kassaflöde från investeringar		
Övriga investeringar	40 980	-763
Investeringar i förvaltningsfastigheter samt materiella och immateriella tillgångar	-19 765	-13 646
Överlåtelse av förvaltningsfastigheter samt materiella och immateriella tillgångar	3 203	1 542
Kassaflöde från investeringar totalt	24 418	-12 867
Kassaflöde från finansiering		
Efterställda skulder, ökning	15 461	19 473
Efterställda skulder, minskningar	-40 089	-42 880
Vinstutdelning	-1 826	-1 602
Kassaflöde från finansiering totalt	-26 453	-25 009
Förändring av likvida medel	507 127	25 747
Likvida medel i början av räkenskapsperioden	610 489	584 742
Likvida medel i slutet av räkenskapsperioden	1 117 616	610 489

Likvida medel består av följande poster:

Kontanta medel	1 100 784	546 340
På anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut	16 832	64 149
Likvida medel totalt	1 117 616	610 489
Erhållna räntor	191 955	182 569
Betalda räntor	65 832	60 390
Erhållen utdelning	2 644	2 727

Sparbanksgruppens kalkyl över förändringar i eget kapital

(1 000 euro)	Grundkapital	Fonden för inbetalt fritt eget kapital	Grundfond	Fonden för verkligt värde (kan säljas)	Fonden för säkringsinstrument	Reservfond	Övriga fonder	Fonder totalt	Vinstmedel	Sparbanksgruppens ägares andel totalt	Ägare utan bestämmande inflytande	Eget kapital totalt
Eget kapital 1.1.2015	10 343	13 003	34 475	35 540	4 568	68 381	136 158	292 125	511 630	814 099	27 132	841 230
Totalresultat												
Räkenskapsperiodens vinst								0	56 135	56 135	1 484	57 619
Övrigt totalresultat				-13 018	-917			-13 935	621	-13 314	-1 743	-15 057
Totalresultat totalt		0	0	-13 018	-917	0	0	-13 935	56 756	42 821	-259	42 562
Transaktioner med innehavare av andelar												
Vinstutdelning								0	-1 602	-1 602		-1 602
Överföringar mellan poster	9 995	46 420		-1 475		-4 664	-44 857	-4 576	-1 368	4 051	-4 051	0
Övriga förändringar				117		4 359	-10 023	-5 548	4 137	-1 411	-570	-1 981
Förändringar som inte ledde till en förändring av det bestämmande inflytandet		-301						-301	578	277	206	483
Eget kapital totalt 31.12.2015	20 338	59 122	34 475	21 163	3 651	68 076	81 278	267 766	570 131	858 235	22 458	880 694
Eget kapital 1.1.2016	20 338	59 122	34 475	21 163	3 651	68 076	81 278	267 766	570 131	858 235	22 458	880 694
Totalresultat												
Räkenskapsperiodens vinst									56 361	56 361	835	57 197
Övrigt totalresultat				16 374	254			16 628	-194	16 434	684	17 118
Totalresultat totalt		0	0	16 374	254	0	0	16 628	56 167	72 796	1 519	74 315
Transaktioner med innehavare av andelar												
Vinstutdelning									-1 876	-1 876		-1 876
Överföringar mellan poster		1 234					4 157	5 391	-5 391	0		0
Övriga förändringar		-3		-14		1 592		1 575	-1 322	253	17	269
Eget kapital totalt 31.12.2016	20 338	60 354	34 475	37 523	3 905	69 669	85 435	291 361	617 709	929 408	23 994	953 402

REDOVISNINGSPRINCIPER

NOT 1: BESKRIVNING AV SPARBANKSGRUPPEN OCH SPARBANKERNAS SAMMANSLUTNING

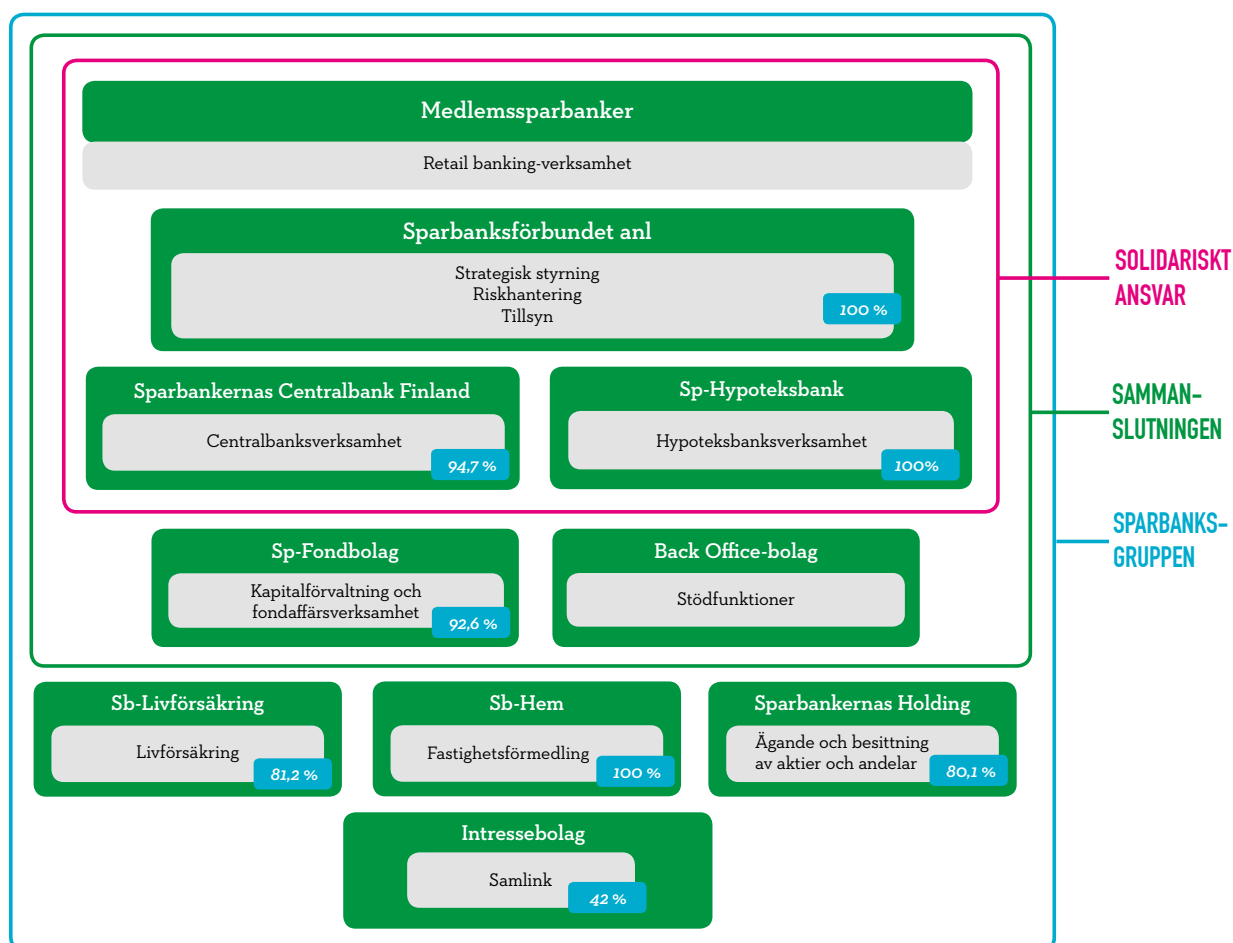
Sparbanksgruppen (nedan också "Gruppen") är Finlands äldsta bankgrupp och består av de Sparbanker som bildar Sparbankernas sammanslutning, Sparbanksförbundet som är centralinstitut samt de dotter- och intressebolag som bankerna äger tillsammans. Sparbankerna är självständiga regionala och lokala banker. Tillsammans bildar Sparbankerna en bankgrupp som förenar det lokala och det riksomfattande. Sparbankernas grunduppgift är att främja sparsamhet och sina kunders ekonomiska välbefinnande nära kunden. Sparbankerna koncentrerar sig på retail banking, särskilt dagliga ärenden, tjänster för sparande och placering samt lånande. Produkt- och tjänsteurvalet kompletteras av finansbranschens övriga tjänster och produkter som produceras tillsammans med de produktbolag som hör till Sparbanksgruppen. De produkt- och tjänstebolag som ägs av medlemssparbankerna stöder och främjar sparbanksgruppens affärsverksamhet antingen genom de produkter de ansvarar för eller den centraliserade tjänsteproduktionen. Gruppens mest betydande produktbolag är Sparbankernas Centralbank Finland Abp, Sp-Hypoteksbank Abp, Sp-Fondbolag Abp, Sp-Fondbolag Ab och Sb-Hem Ab.

De företag som hör till Sparbankernas sammanslutning (nedan också "Sammanslutningen") bildar en i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker definierad ekonomisk helhet där Spar-

banksförbundet anl och dess medlemskreditinstitut i sista hand ansvarar solidariskt för varandras skulder och åtaganden. Sparbankernas sammanslutning består av Sparbanksförbundet anl som är centralinstitut för sammanslutningen, 23 sparbanker, Sparbankernas Centralbank Finland Abp och Sp-Hypoteksbank Abp samt de företag som hör till de ovan angivna finansiella företagsgrupperna och Sp-Fondbolag Ab.

Sparbanksgruppens omfattning skiljer sig från Sparbankernas sammanslutning i det att till Sparbanksgruppen också hör andra företag än kredit- och finansinstitut eller tjänsteföretag. De mest betydande av dessa är Sb-Livförsäkring Ab och Sb-Hem Ab. Sparbanksgruppen bildar inte en koncern eller en kreditinstitutslagen avsedd finansiell företagsgrupp eftersom Sparbanksförbundet anl och dess medlemssparbanker inte har ett sådant bestämmande inflytande gentemot varandra som avses i de allmänna koncernredovisningsprinciperna, vilket betyder att ett moderföretag inte kan utses för Sparbanksgruppen.

Strukturen för Sparbankernas sammanslutning och Sparbanksgruppen omkring den beskrivs i schemat nedan (den röda helheten beskriver det solidariska ansvaret, den gröna Sparbankernas sammanslutning och den blåa Sparbanksgruppen):

Sp-Hypoteksbank Abp som grundats av de Sparbanker som ingår i Sparbankernas sammanslutning fick koncession av Europeiska Centralbanken i mars 2016 och bankens verksamhet inleddes omedelbart. Sp-Hypoteksbank hör till Sparbankernas sammanslutning och har varit medlemskreditinstitut i Sparbanksförbundet anl sedan mars 2016.

Sparbankerna sålde i september 2016 sina aktier i Aktia Hypoteksbank Abp. Aktia Hypoteksbank konsoliderades med Gruppens bokslut enligt kapitalandelsmetoden till försäljningstidpunkten, tills Gruppens betydande inflytande i bolaget upphörde i och med försäljningen.

Sparbanksförbundet anl verkar som det centralinstitut som svarar för hela Sparbanksgruppens gruppstyrning och interna kontroll. I lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker bestäms att centralinstitutet för Sparbankernas sammanslutning Sparbanksförbundet anl ska upprätta Sparbanksgruppens konsolide-

rade bokslut. Styrelsen för Sparbanksförbundet anl ansvarar för att bokslutet upprättas. Bokslutet upprättas för den ekonomiska helhet som Sparbanksgruppen bildar. Alla siffror nedan är Sparbanksgruppens siffror om inte annat anges.

Sparbanksförbundet anl har hemort i Esbo, och dess registrerade adress är Befästningsvägen 9, 02600 Esbo.

Kopior av Sparbanksgruppens bokslut och delårsrapporter fås på adressen www.sparbanken.fi/sparbanksgruppen eller Sparbanksförbundets kontor på besöksadressen Befästningsvägen 9, 02600 Esbo.

Sparbanksförbundet anl:s styrelse har 16 februari 2017 godkänt Sparbanksgruppens verksamhetsberättelse och bokslut för räkenskapsåret 1.1-31.12.2016. Sparbanksgruppens verksamhetsberättelse och bokslut delges till andelsstämman 16.3.2017.

NOT 2: REDOVISNINGSPRINCIPER

Allmänt

Sparbanksgruppens konsoliderade bokslut har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarderna (International Financial Reporting Standards, IFRS) så som EU har godkänt dem.

Bokslutskommunikén har upprättats i enlighet med standarden IAS 34 Delårsrapporter. I bokslutskommunikén är redovisningsprinciperna i huvudsak samma som i bokslutet för 2015.

Bokslutskommunikén har reviderats.

Sparbanksgruppens konsoliderade bokslut upprättas i euro, som är Gruppens bokförings- och verksamhetsvaluta. Bokslutskommunikén ges i tusen euro, om annat inte har nämnts.

Redovisningsprinciper som kräver ledningens bedömning och centrala osäkerhetsfaktorer i anslutning till bedömningarna

Upprättandet av bokslut i enlighet med IFRS-standarderna kräver en bedömning av Sparbanksgruppens ledning samt uppskattningar och antaganden som påverkar de tillgångar och skulder som redovisas i bokslutet samt övriga uppgifter såsom beloppet av intäkter och kostnader. Fastän bedömningarna baserar sig på ledningens bästa uppfattning vid tiden för delårsrapporten är det möjligt att utfallen avviker från de bedömningar som använts i bokslutet.

Gruppens centrala uppskattningar gäller framtiden och de centrala osäkerhetsfaktorerna i anslutning till bokslutsdagens uppskattningar och de gäller särskilt fastställandet av verkligt värde, nedskrivningar av redovisningen av uppskjutna skattefordringar samt pensionsförpliktelseernas nuvärde.

I de redovisningsprinciper som kräver ledningens bedömning och de osäkerhetsfaktorer som ingår i bedömningarna har ingen betydande förändring ägt rum i jämförelse med bokslutet 2015.

Nya och omarbetade standarder som tillämpats på den gångna räkenskapsperioden

Sparbanksgruppen har från början av år 2016 tillämpat följande nya och ändrade standarder:

- Årliga förbättringar av IFRS (2012-2014 förbättringscykeln) (tillämpas för räkenskapsår som inleds 1 januari 2016 eller senare): Processen med årliga förbättringar möjliggör att mindre och ickebrådskande ändringar till standarderna kan sammanställas och utfärdas årligen i ett paket. Ändringarna gäller 4 standarder. Ändringarnas effekt varierar beroende på standard, men de är inte betydande för Sparbanksgruppen.
- Ändring av IAS 1 Utformning av finansiella rapporter: Upplysningsinitiativ (ikraft för räkenskapsperioder från och med den 1 januari 2016 eller senare): Ändringarna förtydligar tillämpningen av väsentlighetskonceptet, aggregeringen av posterna i balans- och resultaträkning, presentationen av delsummor och strukturen på finansiella rapporterna och redovisningsprinciperna. Sparbanksgruppen har gjort mycket små ändringar i utformningen av finansiella rapporter.
- Ändringarna i IAS 16 Materiella anläggningstillgångar och IAS 38 Immateriella anläggningstillgångar (tillämpas för räkenskapsår som inleds 1 januari 2016 eller senare): Genom ändringarna klargörs att avskrivningar av materiella anläggningstillgångar inte kan fastställas med hjälp av intäktsbaserade metoder. Avskrivningar av immateriella anläggningstillgångar kan endast under begränsade omständigheter fastställas med hjälp av intäktsbaserade metoder förutsatt att det finns en mycket klar korrelation mellan intäkter och konsumtion av ekonomiska fördelar kopplade till tillgången. Ändringarna har inte inverkat på Sparbanksgruppens bokslut eftersom inga avskrivningar har gjorts baserat på försäljningsintäkter.

Nya och ändrade standarder och tolkningsuttalanden som kommer att tillämpas på kommande räkenskapsperioder

Sparbanksgruppen har inte förtidstillämpat följande, av IASB redan publicerade nya eller omarbetade standarder eller tolkningsuttalanden. Gruppen tar dessa i bruk när förändringarna träder ikraft eller från början av följande räkenskapsperiod om datumet för ikraftträdandet avviker från räkenskapsperiodens första dag

*= Ifrågavarande regel har ännu inte antagits av EU 31.12.2016.

(ersätter den nuvarande standarden IAS 39 den 1 januari 2018) och i fråga om försäkringsavtal på IFRS 4.

Sparbanksgruppens provisionsintäkter innehåller i huvudsak provisioner som redovisas enligt prestationsprincipen när en viss tjänst eller åtgärd har utförts. Dessutom redovisas den provision som avtalats om de s.k. kontinuerliga tjänsterna såsom kapitalförvaltning fördelat över tid. Sparbanksgruppens provisioner på kapitalförvaltningen är inte avkastningsbaserade. I fråga om de här tjänsterna kan uppfyllandet av de prestationsåtaganden som hör till kundavtalet klart verifieras och i intäktsföringen kommer inga ändringar jämfört med nuvarande praxis. Gruppen har med beaktande av affärsverksamhetens omfattning mycket lite sådana intäkter som standardändringen väntas inverka på. Effekterna av IFRS 15 på Sparbanksgruppens resultat och bokslutsrapportering bedöms på det hela taget vara små.

- Ändringar i IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder - Clarifications to IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers (ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2018 eller senare): Förtydligandena har inkluderats i ovan nämnda beskrivning av IFRS 15 effekterna.
- IFRS 9 Finansiella instrument och gjorda ändringar (ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2018 eller senare): IFRS 9 ersätter nuvarande IAS 39. Den nya standarden innehåller förnyad vägledning om redovisning och värdering av finansiella instrument. Standarden omfattar även en ny nedskrivningsmodell baserad på förväntade kreditförluster. Vidare har de allmänna reglerna för säkringsredovisning förnyats. Reglerna i IAS 39 för redovisning och bortbokning av finansiella instrument har behållits.

Ta i bruk standard IFRS 9

Sparbanksgruppen har gjort en förutredning om vilka följderna av att börja tillämpa standarden IFRS 9 är och har efter utredningen gjort bedömningen att tillämpningen av standarden har betydande konsekvenser för Sparbanksgruppen i fråga om såväl bokslut, interna processer som systemkrav.

I Sparbanksgruppen pågår ett IFRS 9-projekt som omfattar hela Gruppen. Med projektet på grupp nivå säkerställs att standard 9 tillämpas enhetligt i hela Gruppen. Projektet leds av en för ändamålet tillsatt styrgrupp som rapporterar hur projektet framskrider till Sparbanksförbundets revisionskommitté. I projektet deltar personer från ekonomiförvaltningen, riskkontrollen, balanshanteringen och dataadministrationen.

Projektet är i införandefasen och målet är full IFRS 9 beredskap 1.1.2018 då tillämpningen av standarden IFRS 9 börjar. Projektets tidtabell har satts så att en parallell redovisning ska vara möjlig den senare halvårsperioden 2017.

Sparbankernas sammanslutning tillämpar schablonmetoden för beräkningen av kapitalkravet för kreditrisken och i implementeringen av IFRS 9 är det således inte möjligt att dra nytta av de mallar och den systemberedskap som används i kapitaltäckningsberäkningen utan de ska skapas i sin helhet för tillämpningen av standarden IFRS 9.

Sparbanksgruppen har för avsikt att tillämpa de undantag som övergångsbestämmelsen ger för att inte redovisa jämförelseuppgifter enligt IFRS 9.

Klassificering och värdering

Enligt IFRS 9 klassificeras finansiella tillgångar utifrån dels den affärsmodell som används för hanteringen av tillgångar,

dels egenskaperna i tillgångarnas avtalsenliga kassaflöden. På grundval av affärsmodellen och egenskaperna hos kassaflödena klassificeras de finansiella tillgångarna att värderas antingen till verkligt värde via resultatet, till verkligt värde via övrigt totalresultat eller till upplupet anskaffningsvärde.

I klassificeringen av Sparbanksgruppens finansiella tillgångar väntas ingen betydande ändring mellan värderingen till verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde. De instrument som enligt IAS 39 har klassificerats som lån och fordringar eller som finansiella tillgångar som hålls till förfall värderas i princip fortfarande till upplupet anskaffningsvärde när IFRS 9 tillämpas. Den största ändringen i fråga om klassificeringen sker mellan resultatet och övrigt totalresultat, så att flera finansiella tillgångar än tidigare värderas till verkligt värde via resultatet. De mest betydande av dem är placeringar i fondandelar samt direkta aktieplaceringar. Sparbanksgruppen har inga betydande placeringar i eget kapitalinstrument som vid tillämpningen av IFRS 9 skulle klassificeras att värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat. De principer som tillämpas på klassificeringen av finansiella skulder är i IFRS 9 i princip samma som i IAS 39. Finansiella skulder värderas fortsättningsvis antingen till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via resultatet.

Klassificeringen och värderingen bedöms inte ha någon betydande effekt på kapitaltäckningen i Sparbankernas sammanslutning, eftersom de viktigaste ändringarna i klassificeringen sker mellan resultatet och övrigt totalresultat som båda räknas till Sammanslutningens primära kapital och de har således inte effekt på Sammanslutningens kapitalbas.

Nedskrivningar

Behandlingen av nedskrivningar ändras betydligt i och med IFRS 9. I IAS 39 har nedskrivningarna redovisats enligt en modell med faktisk nedskrivning medan principen för redovisning av nedskrivning enligt IFRS 9 baserar sig på en modell med förväntade kreditförluster.

Förväntade kreditförluster redovisas av de instrument som värderas till upplupet anskaffningsvärde samt av de skuldinstrument som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat. Till tillämpningsområdet hör också kreditförbindelser och garantiavtal.

Sparbanksgruppen kommer för räkningen av förväntade kreditförluster att indela avtalen enligt deras riskegenskaper i sex segment:

- 1) Hushållskunder (exkl. bostadskrediter)
- 2) Företagskunder (exkl. bostadskrediter)
- 3) Bostadskrediter (inkl. hushållskunders och företagskunders bostadskrediter)
- 4) Offentlig sektor (inkluderar hela den offentliga sektorn samt studielån med statsborgen)
- 5) Finansinstitut och allmännyttiga samfund
- 6) Placeringsportföljen

I beräkningen av förväntade kreditförluster avser Gruppen i huvudsak använda den modell som baserar sig på sannolikheten för fallissemang (Probability of default, PD) och förlusten vid fallissemang (loss given default, LGD) samt exponeringen vid fallissemang (Exposure at default, EAD). I fråga om finansiella tillgångar som har klassificerats i segmenten offentlig sektor, finansinstitut samt allmännyttiga samfund kommer Gruppen i beräkningen av förväntade kreditförluster att använda

en metod som baserar sig på förlustgrad (Loss rate). I fråga om kortkreditfordringar kommer fastställandet av den förväntade kreditförlusten att basera sig på Roll Ratemetoden.

Standarden IFRS 9 förutsätter att man i fastställandet av den förväntade kreditförlusten använder den ekonomiska information som rimligen är tillgänglig inklusive prognoser på framtida ekonomiska förhållanden. Därför används i beräkningen förväntade kreditförluster under avtalets livscykel när makroekonomiska data räknas. Makroekonomiska data innehåller information om bl.a. den uppskattade arbetslöshetsgraden, räntor, inflation och utvecklingen av fastighetspriserna.

IFRS 9 kräver att man bedömer om kreditrisken på en fordran har ökat betydligt efter att den redovisats. I bedömningen av om kreditrisken ökat betydligt kommer Sparbanksgruppen att använda bl.a. en ändring av kreditklassificeringen (såväl absolut som relativ), information om betalningsdröjsmål samt information om justeringar av lånevillkor. Sannolikheten för fallissemang (default) fastställs i beräkningen av förväntade kreditförluster enligt Gruppens kreditpolicy. Sparbanksgruppen kommer att tillämpa den lättnad som gäller låg kreditrisk på studielån med statsborgen och statslån.

Europas banktillsyn EBA (European Banking Authority) publicerade 10.11.2016 resultaten av en effektanalys i vilken 58 banker i EU deltog (Sparbanksgruppen deltog inte). Enligt EBA:s effektanalys bedöms nedskrivningarna enligt de banker som deltog i effektanalysen öka i genomsnitt 18-30 %. Det motsvarar Sparbanksgruppens egen preliminära uppskattning av ökningen av nedskrivningarna i Sparbanksgruppen. I det här skedet av implementeringen är det ännu inte möjligt att precisera uppskattningen. Sparbanksgruppen bedömer att en exaktare kalkyl över storleken på de förväntade kreditförlusterna fås under det tredje kvartalet år 2017.

Nedskrivningsbeloppet ökar bl.a. för att man med IFRS 9 övergår till att redovisa förväntade kreditförluster i stället för faktiska kreditförluster som i IAS 39. Nedskrivning måste också bedömas för alla poster som hör till standardens tillämpningsområde, inklusive krediter som beviljas bolag med hög kreditvärdighet. I IFRS 9 utvidgas nedskrivningsprövningen också till exponering-år utanför balansräkningen.

EU-kommissionens nuvarande förslag om behandlingen av förväntade kreditförluster enligt IFRS 9 i kapitaltäckningsberäkningen har ingen betydande inverkan på Sparbankernas sammanslutnings kapitalbas eller nyckeltalen för kapitaltäckningen.

Säkringsredovisning

Med IFRS 9 kommer tillämpningen av säkringsredovisning att vara principbaserad och säkringsobjektens och säkringsinstrumentens användningsmöjligheter ökar. Säkringsredovisningen och strategierna för riskhanteringen förenas starkare än tidigare.

Övergången till att tillämpa IFRS 9 för den allmänna säkringsredovisningen bedöms inte ha någon inverkan på de befintliga säkringsrelationerna. Största delen av Sparbanksgruppens säkringsredovisning är s.k. makrosäkring och faller fortfarande under IAS 39. Ändringarna i säkringsredovisningen bedöms inte ha någon inverkan på Sparbankernas sammanslutnings kapitaltäckning.

- IFRS 16 Hyresavtal *(ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2019 eller senare): Den nya standarden ersätter nuvarande IAS 17-standard och hänförliga

tolkningsuttalanden. IFRS 16 kräver att leasetagare redovisar en leasing-kuld och en "right-of-use" tillgång. Redovisningsmodellen liknar den nuvarande hanteringen av finansiella leasingavtal enligt IAS 17. Det finns två tillgängliga lätttnadsregler, dessa hänför sig till kortfristiga leasingavtal där leasingperioden uppgår till maximalt 12 månader eller "tillgångar av mindre värde" dvs. tillgångar värda USD 5 000 eller mindre. Leasegivarens redovisning motsvarar i allt väsentligt den nuvarande hanteringen enligt IAS 17.

Sparbanksgruppen har inlett en preliminär bedömning av standardens effekter. Enligt den kommer särskilt de hyreslokaler för kontor och administrativa enheter som används i Sparbanksgruppen att medföra ändringar i Gruppens redovisningspraxis. Analysen av standardens effekter på Sparbanksgruppens bokslut pågår ändå fortfarande och bedömningen av de slutliga effekterna kräver en närmare analys av Gruppens avtalsstock.

- Ändring i IAS 7 Rapport över kassaflöden - Upplýsningsinitiativ* (ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2017 eller senare): Ändringarna strävar till att användarna av de finansiella rapporterna kan förstå effekterna av förändringar i kassaflödespåverkande och icke kassaflödespåverkande skulder. Standardändringen kommer att påverka Sparbanksgruppens notupplysningar.
- Förändringar i IAS 12 Inkomstskatter - Recognition of Deferred Tax Assets for Unrealised Losses * (ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2017 eller senare): Förändringarna klargör att avdragsgilla temporära skillnader enbart kan uppkomma genom en jämförelse mellan tillgångarnas redovisade värden och motsvarande skattemässiga värden per räkenskapsperiodens slut, och inte påverkas av eventuella senare förändringar i tillgångens bokföringsvärde eller hur tillgången förväntas att återvinnas. Standardändringen inverkar inte på Sparbanksgruppens finansiella rapporter eftersom sättet hur inkomstskatten nu behandlas motsvarar standardens klargöranden.
- Ändringar i IFRS 4 Försäkringsavtal - Applying IFRS 9 Financial Instruments with IFRS 4 Insurance Contracts (ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2018 eller senare): Förändringarna bemöter branschens oro för de olika tidpunkterna för ibruktagandet. I standarden introduceras två alternativa tillvägagångssätt för att reducera tillfällig mismatch i redovisningen och volatilitet. På det rapporterade bolagets nivå ges möjlighet att skjuta upp införandet av IFRS 9 högst till 1.1.2021. På den försäkrings- och bankbetonade grupperingens nivå ges möjlighet till sk. overlay där skillnaden mellan resultatet av försäkringsavtalens intäkter och kostnader enligt IFRS 9 och IAS 39 kan redovisas i övrigt totalresultat. Alternativet att skjuta upp kan tillämpas endast på det rapporterade bolagets nivå när det rapporterade bolagets huvudsakliga näringsgren är försäkring. Alternativet att skjuta upp kan inte tillämpas i Sparbanksgruppens konsoliderade bokslut. Tillämpningen av overlay-alternativet skulle en aning minska den resultatvolatilitet som IFRS 9 medför eftersom försäkringsverksamhetens placeringar i och med IFRS 9 mera skulle värderas till verkligt värde via resultatet i stället för till verkligt värde via övrigt totalresultat (finansiella tillgångar som kan säljas) enligt nuvarande redovisningspraxis. Overlay-alternativet gör det möjligt att redovisa den här skillnaden i övrigt totalresultat. Sparbanksgruppen har ännu inte fattat det slutliga beslutet om tillämpning av overlay-alternativet.
- Ändringar i IFRS 10 Koncernredovisning och IAS 28 Andelar i intresseföretag och joint ventures - Sale or Contribution of

Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture * (ikraftträdandedatumet har uppskjutits och inget beslut finns om ikraftträdande): Standardändringarna klargör att när det är fråga om en försäljning av tillgångar eller tillskott mellan ett företag och dess intresseföretag eller joint venture. Standardändringen har som det nu ser ut ingen inverkan på Sparbanksgruppens bokslut.

- Tolkingsuttalande IFRIC 22 Foreign Currency Transactions and Advance Consideration* (ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2018 eller senare): När ett förutbetalt belopp i utländsk valuta ska utbetalas eller erhållas för tillgång, kostnad eller intäkt, IAS 21 Effekterna av ändrade valutakurser tar inte ställning till, att hur definiera dagen för omräkningen. Tolkingsutlåtandet klargör, att transaktionsdagen är den första dag då ett företag redovisar en förskottsbetalning eller en förutbetalad intäkt. Om en affärshändelse utgörs av flera förskottsbetalningar, ska transaktionsdagen fastställas skilt för varje enskild betalning. Standardändringen har ingen betydande inverkan på Sparbanksgruppens bokslut eftersom Gruppen har mycket lite tillgångar och/eller affärshändelser i utländsk valuta.

- Förändringar i IAS 40 Förvaltningsfastigheter - Transfers of Investment Property * (ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2018 eller senare): Ändringarna förtydligar att enbart förändringarna i ledningens avsikter inte indikerar att skett det ett byte av förvaltningsfastighetens användningsområde. Även exemplen som illustrerar ändring i användningsområdet har kompletteras att omfatta såväl fastigheter under uppförande som uppförda fastigheter. Standardändringen har ingen betydande inverkan på Sparbanksgruppens bokslut.

- Årliga förbättringar av IFRS (2014-2016 förbättringscykeln)* (tillämpas för räkenskapsår som inleds 1 januari 2017 eller senare, ändringarna i IFRS 1 och IAS 28 ska tillämpas för räkenskapsår som inleds 1 januari 2018 eller senare): Processen med årliga förbättringar möjliggör att mindre och icke-brådskande ändringar till standarderna kan sammanställas och utfärdas årligen i ett paket. Förbättringscykeln innehåller ändringar till tre standarder. Deras effekter varierar beroende på standard men är inte betydande.

Övriga nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning förväntas inte komma att ha någon effekt på Sparbanksgruppens finansiella rapporter.

PERIODENS RESULTAT

NOT 3: SEGMENTINFORMATION

Sparbanksgruppen rapporterar segmentinformationen i enlighet med standarden IFRS 8. Enligt IFRS 8 utgör rapporteringen till den högsta operativa beslutsfattaren grunden för segmentrapporteringen. Segmentindelningen för den information som i bokslutet tas upp baserar sig således på samma indelning som används i ledningsrapporteringen.

Sparbanksgruppens högsta operativa beslutsfattare är Sparbanksförbundet anl:s styrelse. Sparbanksförbundet anl är Centralinstitut för Sparbankernas sammanslutning och enligt Sparbanksförbundet anl:s stadgar svarar Centralinstitutets styrelse i första hand för allokeringen av Sparbanksgruppens resurser och bedömningen av resultatet.

De segment som Sparbanksgruppen rapporterar är Bankverksamhet och Kapitalförvaltning och livförsäkring. Den verksamhet som inte ingår i de segment som rapporteras ges med avstämningskalkyler.

I bankverksamhetssegmentet ingår medlemssparbankerna, Sparbankernas Centralbank Finland Abp och Sp-Hypoteksbank Abp. Sparbankerna bedriver retail banking. Sparbankernas Centralbank är medlemsbankernas centralbank. Sp-Hypoteksbank Abp bedriver hypoteksbanksverksamhet. Bankverksamhetens mest betydande intäktsposter är räntenetto, provisionsintäkter och intäkter från placeringsverksamhet. De mest betydande kostnadsposterna är personalkostnader och övriga rörelsekostnader.

I kapitalförvaltnings- och livförsäkringssegmentet ingår Sp-Fondbolag Ab samt Sb-Livförsäkring Ab. Sp-Fondbolag bedriver förvaltning av placeringsfonder samt kapitalförvaltning. Sb-Livförsäkring Ab bedriver livförsäkringsverksamhet. Kapitalförvaltnings- och livförsäkringssegmentets mest betydande intäktsposter är provisionsintäkter, premieinkomst samt intäkter från placeringsverksamheten. De mest betydande kostnadsposterna är provisionskostnader, ersättningskostnader, personalkostnader och övriga rörelsekostnader.

Segmentrapporteringen upprättas på grundval av Sparbanksgruppens redovisningsprinciper.

Gruppens interna transaktioner elimineras inom och mellan de segment som rapporteras. Eliminering av anskaffningsvärde, innehav utan bestämmande inflytande och övriga gruppinterna arrangemang ingår i de elimineringar som anges med avstämningskalkyler.

Prissättningen mellan segmenten baserar sig på marknadspriser.

I enlighet med IFRS 8 ska Sparbanksgruppen upplysa om intäkterna från transaktionerna med en enskild extern kund överskrider 10 % av Gruppens intäkter. Sparbanksgruppen har inte några kunder vars intäkter skulle överskrida 10 % av Gruppens intäkter.

Resultaträkning 2016 (1 000 euro)	Bankverksamhet	Kapitalförvaltning och livförsäkring	Segment som rapporteras totalt
Räntenetto	131 722	-26	131 696
Provisionsintäkter och -kostnader	51 285	21 295	72 579
Nettointäkter från handel och placeringsverksamhet	19 099		19 099
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse		11 810	11 810
Övriga rörelseintäkter	12 201	13	12 215
Rörelseintäkter totalt*	214 306	33 093	247 399
Personalkostnader	-63 488	-5 739	-69 226
Övriga rörelsekostnader och avskrivningar totalt	-91 954	-6 344	-98 299
Rörelsekostnader totalt	-155 442	-12 083	-167 525
Nedskrivningar av finansiella tillgångar	-8 411		-8 411
Andel av intressebolagets resultat	-482		-482
Resultat före skatt	49 971	21 010	70 982
Inkomstskatter	-8 281	-4 246	-12 527
Resultat	41 690	16 765	58 455
*av vilken externt	212 627	32 569	245 195
* av vilken interna	1 680	525	2 204

Balansräkning 2016 (1 000 euro)			
Kontanta medel	1 100 784		1 100 784
Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen	9 460		9 460
Lån och fordringar på kreditinstitut	20 855		20 855
Lån och fordringar på kunder	6 942 946		6 942 946
Derivatinstrument	72 024		72 024
Investeringsstillgångar	1 344 047		1 344 047
Tillgångar i livförsäkringsrörelse		708 019	708 019
Övriga tillgångar	135 912	7 019	142 931
Tillgångar totalt	9 626 030	715 038	10 341 068
Skulder till kreditinstitut	227 049		227 049
Skulder till kunder	6 123 301		6 123 301
Derivatinstrument	2 289		2 289
Emitterade skuldebrev	2 049 588		2 049 588
Skulder för livförsäkringsrörelse		671 125	671 125
Efterställda skulder	121 438	213	121 651
Övriga skulder	155 549	7 574	163 123
Skulder totalt	8 679 214	678 912	9 358 126
Personalantal i slutet av år	1 076	79	1 155

Avstämningar (1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015
Intäkter		
Sammanlagda intäkter för segment för vilka information ska lämnas	247 399	237 345
Icke allokerade intäkter, övriga funktioner**	-2 023	-6 814
Sparbanksgruppens intäkter totalt	245 376	230 531
Resultat		
Sammanlagt resultat för segment för vilka information ska lämnas	58 455	62 887
Icke allokerade poster**	-1 258	-5 268
Sparbanksgruppens resultat totalt	57 197	57 619

** Bankverksamhetens övriga rörelseintäkter innehåller kapitalåterbetalningar från Sparbankernas Säkerhetsfond som räkenskapsperioden 2015 uppgick till 6,2 miljoner euro. Sparbankernas Säkerhetsfond upphörde med sin verksamhet enligt plan våren 2015. De medel som Sparbankernas Säkerhetsfond återbetalat redovisas i bankverksamhetssegmentets övriga rörelseintäkter. I Sparbanksgruppens resultat har de återbetalda medlen som gruppintern post ingen resultatpåverkan varför icke-allokerade poster av övriga funktioner är negativa räkenskapsperioden 2015.

	31.12.2016	31.12.2015
Tillgångar		
Sammanlagda tillgångar i segment för vilka information ska lämnas	10 341 068	9 073 880
Icke allokerade tillgångar, övriga funktioner	82 578	115 510
Sparbanksgruppens tillgångar totalt	10 423 646	9 189 391
Skulder		
Sammanlagda skulder för segment för vilka information ska lämnas	9 358 126	8 161 267
Icke allokerade skulder, övriga funktioner	112 119	147 430
Sparbanksgruppens skulder totalt	9 470 245	8 308 697

Resultaträkning 2015 (1 000 euro)	Banksverksamhet	Kapitalförvaltning och livförsäkring	Segment som rapporteras totalt
Räntenetto	125 019		125 019
Provisionsintäkter och -kostnader	49 490	18 883	68 373
Nettointäkter från handel och placeringsverksamhet	19 792		19 792
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse		15 718	15 718
Övriga rörelseintäkter	8 438	4	8 443
Rörelseintäkter totalt*	202 739	34 606	237 345
Personalkostnader	-59 906	-5 746	-65 652
Övriga rörelsekostnader och avskrivningar totalt	-83 522	-6 519	-90 041
Rörelsekostnader totalt	-143 428	-12 265	-155 693
Nedskrivningar av finansiella tillgångar	-6 127		-6 127
Andel av intressebolagets resultat	-429		-429
Resultat före skatt	52 756	22 341	75 097
Inkomstskatter	-7 881	-4 329	-12 210
Resultat	44 875	18 012	62 887
*av vilken externt	200 207	33 975	234 182
* av vilken interna	2 533	631	3 163
Balansräkning 2015 (1 000 euro)			
Kontanta medel	563 340		563 340
Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen	18 163		18 163
Lån och fordringar på kreditinstitut	74 522	0	74 522
Lån och fordringar på kunder	6 313 005		6 313 005
Derivatinstrument	70 845		70 845
Investeringstillgångar	1 306 305		1 306 305
Tillgångar i livförsäkringsrörelse		581 866	581 866
Placeringar i intressebolag	39 183		39 183
Övriga tillgångar	98 932	7 719	106 651
Tillgångar totalt	8 484 295	589 586	9 073 880
Skulder till kreditinstitut	351 241		351 241
Skulder till kunder	5 915 969		5 915 969
Derivatinstrument	1 588		1 588
Emitterade skuldebrev	1 042 237		1 042 237
Skulder för livförsäkringsrörelse		544 236	544 236
Efterställda skulder	146 039	213	146 252
Övriga skulder	154 248	5 496	159 744
Skulder totalt	7 611 322	549 945	8 161 267
Personalantal i slutet av år	1 104	72	1 176

NOT 4: RÄNTENETTO

(1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015
Ränteintäkter		
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	4 457	4 894
Lån och fordringar på kreditinstitut	320	2 008
Lån och fordringar på kunder*	131 978	131 216
Fordringsbevis	16 703	17 644
Derivatinstrument		
Skyddande	24 326	24 436
Andra än skyddande derivat	252	797
Övriga	2 626	1 818
Totalt	180 663	182 812
* av vilken ränteintäkter på nedskrivna lån	557	488
Räntekostnader		
Skulder till kreditinstitut	4 460	3 742
Skulder till kunder	26 543	37 637
Derivatinstrument		
Skyddande	3 133	3 186
Andra än skyddande derivat	106	
Emitterande skuldebrev	10 678	9 480
Efterställda skulder	3 071	3 587
Övriga	979	163
Totalt	48 970	57 794
Räntenetto	131 693	125 018

NOT 5: PROVISIONSINTÄKTER OCH -KOSTNADER, NETTO

(1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015
Provisionsintäkter		
Kreditgivning	19 419	16 528
Insättningar	977	983
Betalningsrörelse	29 126	30 600
Värdepappersförmedling	1 874	2 115
Fonder	18 145	17 058
Kapitalförvaltning	1 978	2 109
Juridiska uppdrag	3 145	2 812
Förvarsavgifter för värdepapper	1 253	1 194
Förmedling av försäkringar	1 645	1 462
Garantier	1 307	1 208
Övriga	2 554	2 931
Totalt	81 422	78 999
Provisionskostnader		
Betalningsrörelse	3 208	3 357
Värdepapper	1 229	1 711
Kapitalförvaltning	468	127
Övriga**	5 090	4 954
Totalt	9 994	10 150
* av vilka mest betydande är kostnaderna för sam användningen av bankautomater 2 120 tusen euro (2 707 tusen euro).		
Provisionsintäkter och -kostnader, netto	71 428	68 850

NOT 6: NETTOINTÄKTER FRÅN PLACERINGSVERKSAMHET

(1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015
Nettointäkter från finansiella tillgångar som kan säljas		
Fordringsbevis		
Realisationsvinster och -förluster	145	-25
Överfört till räkenskapsperioden från fonden för verkligt värde	2 988	2 452
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar till dessa	-191	50
Fordringsbevis totalt	2 941	2 477
Aktier och andelar		
Realisationsvinster och -förluster	312	-479
Överfört till räkenskapsperioden från fonden för verkligt värde	12 396	16 618
Nedskrivningar och återförda nedskrivningar till dessa	-331	-231
Utdelningsintäkter	2 644	2 627
Aktier och andelar totalt	15 021	18 535
Totalt	17 962	21 012
Nettointäkter från förvaltningsfastigheter		
Hyses- och utdelningsintäkter	6 858	6 785
Realisationsvinster och -förluster	283	233
Övriga intäkter från förvaltningsfastigheter	185	142
Vederlags- och skötselkostnader	-5 051	-5 194
Avskrivningar och nedskrivningar av förvaltningsfastigheter	-2 374	-2 419
Hyeskostnader för förvaltningsfastigheter	-53	-33
Totalt	-153	-486
Nettointäkter från placeringsverksamhet totalt	17 809	20 526

NOT 7: NETTOINTÄKTER FRÅN LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

(1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015
Premieinkomst		
Sparbanksgruppens andel	137 975	148 834
Återförsäkrarnas andel	-180	-91
Nettointäkter från placeringsverksamheten*	33 102	34 610
Ersättningskostnader		
Utbetalda ersättningar	-38 812	-24 992
Förändring i ersättningsansvar	-497	-4 924
Förändring i försäkringsskuld		
Förändring i premieansvar	-118 410	-137 224
Övriga	-1 368	-1 034
Nettointäkter från livförsäkringsrörelse totalt	11 810	15 178

* Nettointäkter från placeringsverksamhet

Räntenetto	569	1 466
Utdelningsintäkter	516	27
Nettointäkter från förvaltningsfastigheter	275	94
Realiserade försäljningvinster och -förluster	5 426	14 972
Orealiserade värdeändringar	21 747	15 405
Övriga placeringar	-105	-97
Nettointäkter från valutaverksamhet	22	90
Nettointäkter från fondanknutna kundmedel	4 651	2 652
Totalt	33 102	34 610

NOT 8: ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

(1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015
Hyses- och utdelningsintäkter från fastigheter i eget bruk	177	154
Realisationsvinster på fastigheter i eget bruk	103	130
Bankverksamhetens övriga intäkter *	11 936	1 895
Övriga	476	130
Övriga rörelseintäkter	12 692	2 309

* I bankverksamhetens övriga intäkter ingår intäkter på ca 8 miljoner euro i anslutning till försäljningen av Visa Europe. Visa Europe såldes till det amerikanska bolaget Visa Inc. i juni 2016.

TILLGÅNGAR

NOT 9: KLASSIFICERING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

31.12.2016 (1 000 euro)	Lån och övriga fordringar	Kan säljas	Hålls till förfall	Innehas för handel	Verkligt värdeoptionen	Övriga finansiella skulder	Inga finansiella tillgångar/skulder	Totalt
Kontanta medel	1 100 784							1 100 784
Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen					118 055			118 055
Lån och fordringar på kreditinstitut	20 855							20 855
Lån och fordringar på kunder	6 942 744							6 942 744
Derivatinstrument				72 024				72 024
säkringsinstrument				71 852				
varav säkring av kassaflöde				5 678				
varav säkring av verkligt värde				66 174				
andra än säkringsinstrument				172				
Investeringstillgångar		1 217 701	46 454				42 625	1 306 780
Tillgångar i livförsäkringsrörelse*		187 205			518 043		3 127	708 374
Tillgångar totalt	8 064 383	1 404 906	46 454	72 024	636 098	0	45 751	10 269 616

Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen					108 595			108 595
Skulder till kreditinstitut						227 049		227 049
Skulder till kunder						6 121 627		6 121 627
Derivatinstrument				2 289				2 289
säkringsinstrument				2 247				
varav säkring av verkligt värde				2 247				
andra än säkringsinstrumenten				42				
Emitterade skuldebrev						2 049 588		2 049 588
Skulder för livförsäkringsrörelse*					515 377	146 574	2 376	664 327
Efterställda skulder						121 735		121 735
Skulder totalt	0	0	0	2 289	623 972	8 666 574	2 376	9 295 210

* De poster som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen innehåller de investeringar och därtill hörande skulder som utgör täckning för fondanknutna avtal.

31.12.2015 (1 000 euro)	Lån och övriga fordringar	Kan säljas	Hålls till förfall	Innehas för handel	Verkligt värdeoptionen	Övriga finansiella skulder	Inga finansiella tillgångar/skulder	Totalt
Kontanta medel	546 340							546 340
Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen				1 359	160 875			162 234
Lån och fordringar på kreditinstitut	74 522							74 522
Lån och fordringar på kunder	6 312 589							6 312 589
Derivatinstrument				70 845				70 845
säkringsinstrument				70 600				
varav säkring av kassaflöde				5 499				
varav säkring av verkligt värde				65 100				
andra än säkringsinstrument				245				
Investeringstillgångar		1 178 887	49 011				42 691	1 270 588
Tillgångar i livförsäkringsrörelse*		156 312			422 345		3 210	581 866
Tillgångar totalt	6 933 452	1 335 198	49 011	72 204	583 220	0	45 900	9 018 986

Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen					144 071			144 071
Skulder till kreditinstitut						351 241		351 241
Skulder till kunder						5 914 898		5 914 898
Derivatinstrument				1 588				1 588
säkringsinstrument				1 588				
varav säkring av kassaflöde				4				
varav säkring av verkligt värde				1 585				
Emitterade skuldebrev						1 042 238		1 042 238
Skulder för livförsäkringsrörelse*					395 788	147 043	1 404	544 236
Efterställda skulder						146 336		146 336
Skulder totalt	0	0	0	1 588	539 860	7 601 756	1 404	8 144 608

*De poster som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen innehåller de investeringar och därtill hörande skulder som utgör täckning för fondanknutna avtal.

NOT 10: LÅN OCH FORDRINGAR

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Lån och fordringar på kreditinstitut		
Insättningar	19 232	72 461
Lån och övriga fordringar	1 623	2 062
Totalt	20 855	74 522
Lån och fordringar på kunder		
Använda kontokrediter	82 767	78 586
Lån	6 520 581	5 915 292
Räntestödslån	279 612	252 007
Lån förmedlade av statens medel	4 037	5 353
Kreditkort	82 383	81 213
Garantifordringar	2 350	2 091
Övriga fordringar	2 168	4 010
Nedskrivningar	-31 155	-25 963
Totalt	6 942 744	6 312 589
Lån och fordringar på kreditinstitut	6 963 599	6 387 111

Nedskrivningar av lån och övriga fordringar (1 000 euro)	Nedskrivningar av lån och övriga fordringar	Individuellt värderade	Totalt
Nedskrivningar 1.1.2016	20 263	5 701	25 963
+ ökning av nedskrivningar	9 159	2 422	11 581
-återförda nedskrivningar	-993	-1 824	-2 817
-slutliga kreditförluster	-3 572		-3 572
Nedskrivningar 31.12.2016	24 856	6 298	31 155

Nedskrivningar av lån och övriga fordringar (1 000 euro)	Nedskrivningar av lån och övriga fordringar	Individuellt värderade	Totalt
Nedskrivningar 1.1.2015	21 862	5 698	27 560
+ ökning av nedskrivningar	7 976	1 299	9 275
-återförda nedskrivningar	-1 884	-1 297	-3 181
-slutliga kreditförluster	-7 691		-7 691
Nedskrivningar 31.12.2015	20 263	5 701	25 963

NOT 11: DERIVATINSTRUMENT OCH SÄKRINGSREDOVISNING

Sparbanksgruppen säkrar sin ränterisk mot ändringar i såväl verkligt värde som i kassaflödet och tillämpar säkringsredovisning på säkringsförhållanden. Säkringsobjekt för säkringen av verkligt värde är inlåning med fast ränta. Säkringsobjekt för säkring av kassaflöde är det framtida ränteflödet av utlåning med rörlig ränta.

En ändring av det verkliga värdet på derivat som säkrar verkligt värde redovisas i resultaträkningen i posten "Nettointäkter från handel". Vid säkring av verkligt värde är också den säkrade posten värderad till verkligt värde medan säkringen pågår, fastän den annars skulle värderas till upplupet anskaffningsvärde. En ändring av det verkliga värdet av säkringsobjektet har redovisats i balansräkningen som en justering av balansposten i fråga och i

resultaträkningen i posten "Nettointäkter från handel". Räntorna på säkrande derivatinstrument redovisas som ränteintäkter och räntekostnader i enlighet med deras art.

Den effektiva delen av en ändring av det verkliga värdet på derivat som säkrar kassaflöde redovisas justerade med de uppskjutna skatterna i fonden för säkringsinstrument i eget kapital. Den ineffektiva delen av en ändring av verkligt värde redovisas direkt i resultaträkningen i posten "Nettointäkter från handel". I Nettointäkter från handel redovisas också en ändring av tidsvärdet av ränteoptioner som redovisats som säkringsinstrument eftersom tidsvärdet inte är en del av säkringsförhållandet. Räntorna på säkrande derivatinstrument redovisas som ränteintäkter och räntekostnader i enlighet med deras art.

31.12.2016 (1 000 euro)	Norminellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde	
	under 1 år	1 - 5 år	över 5 år		Tillgångar	Skulder
Icke-säkrande derivat						
Räntederivat	15 000			15 000		42
Kreditderivat	5 000			5 000	172	
Totalt	20 000	0	0	20 000	172	42
Säkrande derivatinstrument						
Säkring av verkligt värde	130 949	1 603 491	10 000	1 744 440	66 174	2 247
Räntederivat	55 000	1 489 000	10 000	1 554 000	62 860	
Äktie- och indexderivat	75 949	114 491		190 440	3 314	2 247
Säkring av kassaflöde		25 000		25 000	5 678	
Räntederivat		25 000		25 000	5 678	
Totalt	130 949	1 628 491	10 000	1 769 440	71 852	2 247
Derivat totalt					72 024	2 289

Under perioden 1-12/2016 redovisades 318 tusen euro i effektiv säkring av kassaflöde i övriga poster i totalresultatet. Den ineffektiva delen av kassaflöde under perioden var -172 tusen euro och den har redovisats i nettointäkter från handel.

Perioder, under vilka de säkrade kassaflödena väntas påverka resultatet är följande:

(1 000 euro)	under 1 år	1 - 5 år	över 5 år	Totalt
Räntederivat	1 569	3 691	974	6 234
Totalt	1 569	3 691	974	6 234

31.12.2015 (1 000 euro)	Nominellt värde/återstående löptid			Totalt	Verkligt värde	
	under 1 år	1 - 5 år	över 5 år		Tillgångar	Skulder
Icke-säkrande derivat						
Kreditderivat	10 000	5 000		15 000	245	
Totalt	10 000	5 000	0	15 000	245	0
Säkrande derivatinstrument						
Säkring av verkligt värde	166 587	900 350	274 000	1 340 937	65 100	1 588
Räntederivat	120 000	795 000	274 000	1 189 000	63 223	490
Aktie- och indexderivat	46 587	105 350	0	151 937	1 877	1 099
Säkring av kassaflöde	15 000	50 000	0	65 000	5 499	
Räntederivat	15 000	50 000	0	65 000	5 499	0
Totalt	181 587	950 350	274 000	1 405 937	70 600	1 588
Derivat totalt					70 845	1 588

Under perioden 1-12/2015 redovisades -1 231 tusen euro i effektiv säkring av kassaflöde i övriga poster i totalresultatet. Den ineffektiva delen av kassaflöde under perioden var 317 tusen euro och den har redovisats i nettointäkter från handel.

Perioder under vilka säkrade kassaflöden väntas påverka resultatet är följande:

(1 000 euro)	under 1 år	1 - 5 år	över 5 år	Totalt
Räntederivat	1 467	3 680	1 137	6 284
Totalt	1 467	3 680	1 137	6 284

NOT 12: INVESTERINGSTILLGÅNGAR

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Finansiella tillgångar som kan säljas		
Skuldebrev	700 564	678 791
Aktier och andelar	517 137	500 096
Totalt	1 217 701	1 178 887
Investeringar som hålls till förfall		
Skuldebrev	46 454	49 011
Totalt	46 454	49 011
Förvaltningsfastigheter	42 625	42 691
Investeringsstillgångar totalt	1 306 780	1 270 588

Finansiella tillgångar som kan säljas och investeringar som hålls till förfall

31.12.2016 (1 000 euro)	Skuldebrev som kan säljas	Aktier och andelar som kan säljas			Investeringar som hålls till förfall	Alla totalt
	Verkligt värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde*	Totalt	Upplupet anskaffningsvärde	
Noterade	659 731	509 653		509 653	46 454	1 215 838
Offentlig sektor	178 724				43 645	222 369
Övriga	481 007	509 653		509 653	2 809	993 469
Andra än noterade	40 833	5 077	2 408	7 484		48 317
Övriga	40 833	5 077	2 408	7 484		48 317
Totalt	700 564	514 729	2 408	517 137	46 454	1 264 155

* egetkapitalinstrument som inte har ett på en aktiv marknad noterat pris och vars verkliga värde inte tillförlitligt kan fastställas.

Nedskrivningar av finansiella tillgångar som kan säljas (1 000 euro)	Skuldebrev	Aktier och andelar	Totalt
Nedskrivningar 1.1.2016	1 217	1 429	2 646
+ ökning av nedskrivningar	264	331	595
-återförda nedskrivningar	-242	-982	-1 224
Nedskrivningar 31.12.2016	1 239	778	2 017

Finansiella tillgångar som kan säljas och investeringar som hålls till förfall

31.12.2015 (1 000 euro)	Skuldebrev som kan säljas	Aktier och andelar som kan säljas			Investeringar som hålls till förfall	Alla totalt
	Verkligt värde	Verkligt värde	Anskaffnings- värde*	Totalt	Upplupet anskaff- ningsvärde	
Noterade	636 161	494 922		494 922	47 001	1 178 084
Offentlig sektor	137 718				46 002	183 720
Övriga	498 443	494 922		494 922	999	994 364
Ändra än noterade	42 630	3 183	1 991	5 174	2 010	49 814
Övriga	42 630	3 183	1 991	5 174	2 010	49 814
Totalt	678 791	498 104	1 991	500 096	49 011	1 227 898

* egetkapitalinstrument som inte har ett på en aktiv marknad noterat pris och vars verkliga värde inte tillförlitligt kan fastställas.

Nedskrivningar av finansiella tillgångar som kan säljas (1 000 euro)	Skuldebrev	Aktier och andelar	Totalt
Nedskrivningar 1.1.2015	1 267	1 198	2 465
+ ökning av nedskrivningar		231	231
-återförda nedskrivningar	-50		-50
Nedskrivningar 31.12.2015	1 217	1 429	2 646

NOT 13: TILLGÅNGAR I LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Investeringar som utgör täckning för fondanknutna försäkringar		
Finansiella tillgångar som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen		
Placeringsfonder	330 174	265 857
Kapitalförvaltningsportföljer	93 696	71 656
Övriga fondanknutna täckningstillgångar	92 637	59 632
Investeringar som utgör täckning för fondanknutna försäkringar totalt	516 506	397 146
Finansiella tillgångar som kan säljas		
Skuldebrev		
Aktier och andelar	1 537	25 199
Totalt	1 537	25 199
Finansiella tillgångar som kan säljas		
Skuldebrev	8 243	17 446
Aktier och andelar	178 961	138 866
Totalt	187 205	156 312
		0
Övriga investeringar totalt	188 741	181 511
Investeringar i livförsäkringsrörelse totalt	705 247	578 657
Övriga tillgångar		
Övriga fordringar	2 846	2 639
Resultatregleringar	280	571
Övriga tillgångar totalt	3 127	3 210
Tillgångar i livförsäkringsrörelse totalt	708 374	581 866

Specifikation av skuldebrev, aktier och andelar samt derivat som redovisats till verkligt värde via resultaträkningen inom livförsäkringen enligt notering och emittent

(1 000 euro)	31.12.2016			31.12.2015		
	Skuldebrev	Aktier och andelar	Derivainstrument	Skuldebrev	Aktier och andelar	Derivainstrument
Noterade	1 537	516 506		25 199	397 146	
Övriga	1 537	516 506		25 199	397 146	
Totalt	1 537	516 506	0	25 199	397 146	0

Livförsäkringens finansiella tillgångar som kan säljas

31.12.2016	Skuldebrev som kan säljas	Aktier och andelar som kan säljas
(1 000 euro)	Till verkligt värde	Till verkligt värde
Noterade	8 243	173 885
Övriga	8 243	173 885
Andra än offentligt noterade	0	5 076
Övriga		5 076
Totalt	8 243	178 961

Livförsäkringens finansiella tillgångar som kan säljas

31.12.2015	Skuldebrev som kan säljas	Aktier och andelar som kan säljas
(1 000 euro)	Till verkligt värde	Till verkligt värde
Noterade	15 366	131 222
Övriga	15 366	131 222
Andra än offentligt noterade	2 080	7 644
Övriga	2 080	7 644
Totalt	17 446	138 866

SKULDER

NOT 14: SKULDER TILL KREDITINSTITUT OCH KUNDER

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Skulder till kreditinstitut		
Skulder till centralbanker	18 000	90 000
Skulder till kreditinstitut	209 049	261 241
Totalt	227 049	351 241
Skulder till kunder		
Insättningar	6 059 467	5 845 755
Övriga finansiella skulder	4 362	5 914
Ändring av inlåningens verkliga värde	57 798	63 229
Totalt	6 121 627	5 914 898
Skulder till kreditinstitut och kunder totalt	6 348 676	6 266 139

NOT 15: SKULDEBREV SOM EMITTERATS

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Värderas till upplupet anskaffningsvärde		
Obligationslån	1 213 851 *	910 009
Säkerställda obligationer	498 460 **	0
Övriga		
Bankcertifikat	337 277	132 228
Övriga	0	1
Totalt	2 049 588	1 042 238
Varav		
Med rörlig ränta	642 607	154 256
Med fast ränta	1 406 981	887 982
Totalt	2 049 588	1 042 238

* Under räkenskapsperioden emitterade Sparbankernas Centralbank som hör till sparbanksgruppen under sitt EMTN-program som är listat på den irländska börsen seniora icke säkerställda obligationer till ett sammanlagt värde av 534 miljoner euro, av vilka 250 miljoner som en tvåårig offentlig emission.

** Dessutom lanserade Sp-Hypoteksbank som hör till Sparbanksgruppen i november ett program för säkerställda obligationer om 3 miljarder euro inom ramen för vilket Sp-Hypoteksbank emitterade ett säkerställt obligationslån om 500 miljoner euro. Lånetiden för referenslånet i euro är fem år. S&P Global Ratings beviljade obligationslånet kreditbetyget AAA och lånet är listat på fondbörsen i Dublin.

Gruppen har inte haft några dröjsmål eller försummelser i anslutning till de emitterade skuldebrev.

NOT 16: SKULDER FÖR LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Skuld för icke-fondanknutna avtal		
Försäkringsavtal med garantiränta	146 574	147 043
Skuld för fondanknutna avtal		
Skuld för fondanknutna försäkringar	425 835	341 881
Skuld för fondanknutna placeringsavtal	89 541	53 908
Komplettering i enlighet med förlustprövningen för ansvarsskulden	0	0
Övriga skulder		
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 651	1 177
Övriga	725	227
Skulder för livförsäkringsrörelse totalt	664 327	544 236

Ansvarsskulden har värderats i enlighet med principerna för nationellt bokslut.

I förlustprövningen för ansvarsskulden jämförs ansvarsskuldens tillräcklighet med ansvarsskulden enligt den interna modellen. Förlustprövningen för ansvarsskulden beskrivs närmare i bokslutets redovisningsprinciperna.

ÖVRIGA NOTER

NOT 17: VERKLIGA VÄRDEN I ENLIGHET MED VÄRDERINGSMETODEN

Värdering till verkligt värde

Finansiella instrument redovisas i Gruppens balansräkning till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. I redovisningsprinciperna i bokslutet beskrivs kategoriseringen av finansiella tillgångar och finansiella skulder enligt värderingssättet samt grunderna för värderingssätten och fastställandet av verkligt värde.

De finansiella instrumentens verkliga värden bestäms i första hand med hjälp av noteringar på offentligt noterade marknader eller marknadspriser som fås av tredje part. Om ingen marknadsnotering finns tillgänglig har balansposterna till största delen värderats genom att diskontera framtida kassaflöden med hjälp av bokslutsdagens marknadsräntor. För kontanta medel har nominellt värde använts som verkligt värde. Också för insättningar som är betalbara på anfordran har det nominella värdet ansetts motsvara det verkliga värdet.

Förvaltningsfastigheterna värderas i Gruppens bokslut till anskaffningsutgiften med avdrag för avskrivningar och nedskrivningar. Förvaltningsfastigheternas verkliga värde anges som not. Som grund för fastställandet av verkligt värde har använts så jämförbara marknadspriser som möjligt eller en värderingsmodell som baserar sig på fastighetens nettointäkter. I fråga om de mest betydande fastigheterna är syftet att få ett utlåtande av en oberoende värderingsman.

Sparbanksgruppen har inga tillgångar som engångsartat värderas till verkligt värde.

Hierarki för verkligt värde

Nivå 1 innehåller de finansiella tillgångar vars värde bestäms utifrån noteringar från en likvid marknad. Som likvid anses

en marknad där priserna är lätt tillgängliga och tillräckligt regelbundna. Till nivå 1 hör noterade obligationslån samt övriga värdepapper och börsaktier och -derivat för vilka ett pris noteras offentligt.

Nivå 2 innehåller finansiella tillgångar för vilka ingen notering direkt från en aktiv marknad finns tillgänglig och vars verkliga värde fastställs med hjälp av värderingsmetoder eller -modeller. Dessa grundar sig på antaganden som stöds av observerbar marknadsinformation såsom räntor eller priser som noteras för liknande instrument. Till den här gruppen hör bl.a. valuta- och räntederivat samt företags- och bankcertifikat.

Nivå 3 innehåller de finansiella tillgångar vars verkliga värde inte kan fås från en offentlig marknadsnotering eller med hjälp av värderingsmetoder eller -modeller som grundar sig på observerbar marknadsinformation. Till nivå 3 räknas onoterade aktieinstrument, strukturerade placeringar samt övriga värdepapper för vilka det för tillfället inte går att få en bindande marknadsnotering. Ofta baserar sig det verkliga värdet på nivå 3 på en prisuppgift från tredje part. Till nivå 3 räknas också de verkliga värden som fastställts för Gruppens förvaltningsfastigheter.

Överföringar mellan nivåerna

Överföringarna mellan nivåerna för verkligt värde anses ha skett den dag då den händelse som orsakade överföringen eller ändringen i omständigheterna inträffade.

Överföringar mellan nivåerna 1 och 2 har inte förekommit under perioden 1.1-31.12.2016.

31.12.2016	Bokföringsvärde	Verkligt värde per hierarkinivå			Verkligt värde totalt
		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Finansiella tillgångar (1 000 euro)					
Värderade till verkligt värde					
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen					
Bankverksamhet	9 460	649		8 811	9 460
Kapitalförvaltning och livförsäkring*	518 043	516 506		1 537	518 043
Övriga funktioner**	108 595	108 595			108 595
Derivatinstrument					
Bankverksamhet	72 024		70 785	1 239	72 024
Finansiella tillgångar som kan säljas					
Bankverksamhet	1 217 220	1 172 058	16 478	28 684	1 217 220
Kapitalförvaltning och livförsäkring	187 205	182 128		5 076	187 205
Övriga funktioner	482	482			482

* Innehåller det verkliga värdet på de placeringar som utgör täckning för de fondanknutna försäkringarna och som ingår i saldona på nivå 1

** Övriga placerars andel av de fonder som konsolideras

31.12.2016	Bokföringsvärde	Verkligt värde per hierarkinivå			Verkligt värde
Finansiella tillgångar (1 000 euro)		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	totalt
Värderas till upplupet anskaffningsvärde					
Placeringar som hålls till förfall					
Bankverksamhet	46 454	46 688		301	46 989
Lån och övriga fordringar					
Bankverksamhet	8 064 383		9 428 289	3 837	9 432 126
Kapitalförvaltning och livförsäkring					
Finansiella tillgångar totalt	10 223 865	2 027 106	9 515 552	49 485	11 592 143
Förvaltningsfastighet					
Bankverksamhet	42 625			68 410	68 410
Totalt	42 625			68 410	68 410

* Innehåller det verkliga värdet på de placeringar som utgör täckning för de fondanknutna försäkringarna och som ingår i saldona på nivå 1

** Övriga placerares andel av de fonder som konsolideras

31.12.2016	Bokföringsvärde	Verkligt värde per hierarkinivå			Verkligt värde
Finansiella skulder (1 000 euro)		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	totalt
Värderas till verkligt värde					
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen					
Kapitalförvaltning och livförsäkring*	513 377	513 377			513 377
Övriga funktioner**	108 595	108 595			108 595
Derivatinstrument					
Bankverksamhet	2 289		1 672 2897		2 289
Värderas till upplupet anskaffningsvärde					
Bankverksamhet	8 520 000	1 689 352	6 797 932	82 456	8 569 740
Finansiella skulder totalt	9 146 260	2 313 323	6 800 221	82 456	9 196 001

* Innehåller skulder i anslutning till fondanknutna försäkringar och fondanknutna placeringsavtal som rapporteras i enlighet med värderingen av placeringen i nivå 1

** Övriga placerares andel av de fonder som konsolideras

Förändringar inom nivå 3

Avstämning av förändringar som skett för de finansiella instrument som ingår i nivå 3

Finansiella tillgångar värderade via resultaträkningen (1 000 euro)	Bankverksamhet	Kapitalförvaltning och livförsäkring	Totalt
Bokfört värde 1.1.2016	14 431	5 700	20 130
Nyanskaffningar	402		402
Försäljningar	-3 104	-4 194	-7 298
Förfallet under räkenskapsperioden	-3 300		-3 300
Realiserad värdeförändring i resultaträkningen	159	12	171
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen	224	20	244
Bokfört värde 31.12.2016	8 811	1 537	10 348

Värdeändringar som redovisats via resultaträkningen har redovisats i posten "Nettointäkter från handel".

Derivat (netto) (1 000 euro)	Bankverksamhet	Kapitalförvaltning och livförsäkring	Totalt
Bokfört värde 1.1.2016	1 024		1 024
Nyanskaffningar	946		946
Försäljningar	-1		-1
Förfallet under räkenskapsperioden	-796		-796
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen	66		66
Bokfört värde 31.12.2016	1 239		1 239

Värdeförändringar i derivat som redovisats via resultaträkningen har redovisats i posten "Nettointäkter från handel".

Finansiella tillgångar som kan säljas (1 000 euro)	Bankverksamhet	Kapitalförvaltning och livförsäkring	Totalt
Bokfört värde 1.1.2016	38 618	8 794	47 412
Nyanskaffningar	7 032		7 032
Försäljningar	-4 257	-3 120	-7 377
Förfallet under räkenskapsperioden	-1 707		-1 707
Realiserad värdeförändring i resultaträkningen	16		16
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen	-6		-6
Värdeförändring redovisad i totalresultatet	191	-598	-406
Överföringar till nivå 1 och 2	-11 202		-11 202
Bokfört värde 31.12.2016	28 684	5 076	33 760

Ändringar i verkligt värde som under året redovisats i resultaträkningen ingår i posten "Nettointäkter från placeringsverksamhet". Orealiserade ändringar i verkligt värde har redovisats i eget kapital fonden för verkligt värde via övriga poster i totalresultatet.

Känslighetsanalys av finansiella instrument som hör till nivå 3 (1 000 euro)	Effekten vid en antagen förändring		
	Bokfört värde	Positiv	Negativ
31.12.2016			
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen			
Bankverksamhet	8 811	315	-315
Kapitalförvaltning och livförsäkring	1 537	16	-16
Totalt	10 348	331	-331

Derivatinstrument			
Bankverksamhet, tillgångar	1 239		-1 239
Bankverksamhet, skulder			
Totalt	1 239		-1 239

Finansiella tillgångar som kan säljas			
Bankverksamhet	28 684	1 767	-1 767
Kapitalförvaltning och livförsäkring	5 076	761	-761
Totalt	33 760	2 529	-2 529

Totalt	45 348	2 860	-4 099
---------------	---------------	--------------	---------------

I tabellen ovan redovisas hur känsliga det verkliga värdet på instrumenten i nivå 3 är för antagna förändringar. Det verkliga värdet har testats med antagandet att räntenivån förändras 1 % i alla maturitetsklasser samtidigt. För placeringar som inte är räntekänsliga har i känslighetsanalysen använts en 15 % värdeförändring. För derivaten har i känslighetsanalysen använts som en möjlig värdeförändring hela derivatets verkliga värde.

31.12.2015	Bokföringsvärde	Verkligt värde per hierarkinivå			Verkligt värde
Finansiella tillgångar (1 000 euro)		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	totalt
Värderade till verkligt värde					
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen					
Bankverksamhet	18 163	3 732		14 431	18 163
Kapitalförvaltning och livförsäkring*	422 345	416 645		5 700	422 345
Övriga funktioner**	144 071	144 071			144 071
Derivatinstrument					
Bankverksamhet	70 845		68 723	2 122	70 845
Kapitalförvaltning och livförsäkring					
Finansiella tillgångar som kan säljas					
Bankverksamhet	1 178 427	1 133 307	6 502	38 618	1 178 427
Kapitalförvaltning och livförsäkring	156 312	147 518		8 794	156 312
Övriga funktioner	460	460			460
Värderas till upplupet anskaffningsvärde					
Placeringar som hålls till förfall					
Bankverksamhet	49 011	49 357	2 033	299	51 690
Lån och övriga fordringar					
Bankverksamhet	6 933 452		8 215 007	12 892	8 227 899
Finansiella tillgångar totalt	8 973 086	1 895 091	8 292 264	82 856	10 270 211
Förvaltningsfastighet					
Bankverksamhet	42 691			67 057	67 057
Totalt	42 691	0	0	67 057	67 057

* Innehåller skulder i anslutning till fondanknutna försäkringar och fondanknutna placeringsavtal som rapporteras i enlighet med värderingen av placeringen i nivå 1

** Övriga placerares andel av de fonder som konsolideras

31.12.2015	Bokföringsvärde	Verkligt värde per hierarkinivå			Verkligt värde
Finansiella skulder (1 000 euro)		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	totalt
Värderas till verkligt värde					
Finansiella skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen					
Kapitalförvaltning och livförsäkring*	395 788	395 788			395 788
Övriga funktioner**	114 071	144 071			144 071
Derivatinstrument					
Bankverksamhet	1 588		490	1 099	1 588
Värderas till upplupet anskaffningsvärde					
Bankverksamhet	7 454 713	793 117	6 255 764	431 632	7 480 513
Finansiella skulder totalt	7 996 161	1 332 977	6 256 254	432 730	8 021 961

* Innehåller skulder i anslutning till fondanknutna försäkringar och fondanknutna placeringsavtal som rapporteras i enlighet med värderingen av placeringen i nivå 1

** Övriga placerares andel av de fonder som konsolideras

Förändringar inom nivå 3

Avstämning av förändringar som skett för de finansiella instrument som ingår i nivå 3

Finansiella tillgångar värderade via resultaträkningen (1 000 euro)	Bankverksamhet	Kapitalförvaltning och livförsäkring	Totalt
Bokfört värde 1.1.2015	16 927	15 314	32 241
Nyanskaffningar	2 294		2 294
Försäljningar	-2 050	-10 837	-12 887
Förfallet under räkenskapsperioden	-1 200		-1 200
Realiserad värdeförändring i resultaträkningen	-64	935	871
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen	-728	288	-440
Överföringar till nivå 1 och 2	-748		-748
Bokfört värde 31.12.2015	14 431	5 700	20 130

Värdeändringar som redovisats via resultaträkningen har redovisats i posten "Nettointäkter från handel".

Derivat (netto) (1 000 euro)	Bankverksamhet	Kapitalförvaltning och livförsäkring	Totalt
Bokfört värde 1.1.2015	1 500	0	1 500
Nyanskaffningar	1 139		1 139
Förfallet under räkenskapsperioden	-1 050		-1 050
Realiserad värdeförändring i resultaträkningen	0		0
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen	-565		-565
Bokfört värde 31.12.2015	1 024	0	1 024

Värdeändringar som redovisats via resultaträkningen har redovisats i posten "Nettointäkter från handel".

Finansiella tillgångar som kan säljas (1 000 euro)	Bankverksamhet	Kapitalförvaltning och livförsäkring	Totalt
Bokfört värde 1.1.2015	100 922	6 957	107 879
Nyanskaffningar	8 750	8 813	17 563
Försäljningar	-8 467	-5 714	-14 181
Förfallet under räkenskapsperioden	-22 166	-9	-22 175
Realiserad värdeförändring i resultaträkningen	511	126	638
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen	-62		-62
Värdeförändring redovisad i totalresultatet	-184	-1 379	-1 563
Överföringar från nivå 1 och 2	7		7
Överföringar till nivå 1 och 2	-40 693		-40 693
Bokfört värde 31.12.2015	38 618	8 794	47 412

Ändringar i verkligt värde som under året redovisats i resultaträkningen ingår i posten "Nettointäkter från placeringsverksamhet".

Orealiserade ändringar i verkligt värde har redovisats i eget kapital fonden för verkligt värde via övriga poster i totalresultatet.

Känslighetsanalys av finansiella instrument som hör till nivå 3 (1 000 euro)	Effekten vid en antagen förändring		
	Bokfört värde	Positiv	Negativ
31.12.2015			
Finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen			
Bankverksamhet	14 431	529	-529
Kapitalförvaltning och livförsäkring	5 700	323	-323
Totalt	20 130	852	-852
Derivatinstrument			
Bankverksamhet, tillgångar	2 122		-2 122
Bankverksamhet, skulder	-1 099	1 099	
Totalt	1 024	1 099	-2 122
Finansiella tillgångar som kan säljas			
Bankverksamhet	38 618	1 610	-1 610
Kapitalförvaltning och livförsäkring	8 794	1 243	-1 143
Totalt	47 412	2 853	-2 853
Totalt	68 566	4 804	-5 828

I tabellen ovan redovisas hur känsliga det verkliga värdet på instrumenten i nivå 3 är för antagna förändringar. Det verkliga värdet har testats med antagandet att räntenivån förändras 1 procent i alla maturitetsklasser samtidigt. För placeringar som inte är räntekänsliga har i känslighetsanalysen använts en 15 procents värdeförändring. För derivaten har i känslighetsanalysen använts som en möjlig värdeförändring hela derivatets verkliga värde.

NOT 18: KVITTNING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

På Sparbanksgruppens derivatinstrument tillämpas antingen ISDAS:s eller Finansbranschens centralförbunds standardavtal om derivat. På grundval av avtalen kan betalningarna för derivat kvittas transaktionsvis per betalningsdag och då en motpart blivit insolvent eller försatt i konkurs. I avtalsvillkoren kan man dessutom avtala om motpartsspecifika säkerheter. De här derivaten bruttoredovisas i balansräkningen.

30.12.2016				Belopp som inte har kvittats men som ingår i kvittningsavtal och motsvarande			
(1 000 euro)	Redovisade finansiella tillgångar, brutto	I balansräkningen kvittade redovisade finansiella skulder, brutto	Bokföringsvärde i balansräkningen, netto	Finansiella instrument	Finansiella instrument som mottagits/ställts som säkerhet	Kontanta medel som mottagits/ställts som säkerhet	Nettosumma
Tillgångar							
Derivatinstrument				70 957		45 328	25 629
Totalt				70 957		45 328	25 629

Skulder							
Derivatinstrument				2 289		400	1 889
Totalt				2 289		400	1 889

31.12.2015				Belopp som inte har kvittats men som ingår i kvittningsavtal och motsvarande			
(1 000 euro)	Redovisade finansiella tillgångar, brutto	I balansräkningen kvittade redovisade finansiella skulder, brutto	Bokföringsvärde i balansräkningen, netto	Finansiella instrument	Finansiella instrument som mottagits/ställts som säkerhet	Kontanta medel som mottagits/ställts som säkerhet	Nettosumma
Tillgångar							
Derivatinstrument				69 946	15 858	39 048	15 040
Totalt				69 946	15 858	39 048	15 040

Skulder							
Derivatinstrument				1 468		400	1 068
Totalt				1 468	0	400	1 068

NOT 19: SÄKERHETER

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Ställda säkerheter		
För egna skulder och åtaganden ställda		
Panter	37 628	61 316
Övriga	16 284	31 494
Krediter *	703 492	0
Ställda säkerheter totalt	757 404	92 810
Erhållna säkerheter		
Fastighetssäkerheter	6 584 761	5 966 659
Skuldebrev	42 032	37 952
Övriga	73 282	66 638
Erhållna säkerheter	60 575	64 718
Erhållna säkerheter totalt	6 760 650	6 135 967

* Krediter som ställts som säkerhet för det säkerställda obligationslån om 500 miljoner euro som Sp-Hypoteksbank emitterade i november år 2016

NOT 20: ÅTAGANDEN UTANFÖR BALANSRÄKNINGEN

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Garantiansvar	63 467	66 665
Kreditlöften	487 120	388 321
Övriga	8 120	8 564
Åtaganden utanför balansräkningen totalt	558 707	463 550

NOT 21: UPPGIFTER OM NÄRSTÅENDEKRETSEN

Sparbanksförbundet ansls styrelse har fastställt vilka som ingår i Sparbanksgruppens närstående dekrets. I Sparbanksgruppens närstående dekrets ingår de bolag och samfund som konsolideras i Gruppens bokslut, intressebolagen och de nyckelpersoner som hör till ledningen samt deras nära familjemedlemmar. Till närstående dekrets hör dessutom företag där nyckelpersoner inom ledningen och/eller deras närstående familjemedlemmar har bestämmande inflytande eller gemensamt bestämmande inflytande. Till de nyckelpersoner som ingår i Sparbanksgruppens ledning räknas

medlemmarna och suppleanterna i Sparbanksförbundet ansls förvaltningsråd, styrelsemedlemmarna, verkställande direktören och hans ställföreträdare samt medlemmarna i ledningsgruppen.

Krediter och borgen som har beviljats närstående dekrets har beviljats med de villkor som tillämpas på motsvarande kundkrediter och garantier.

Närståendetransaktionerna består i huvudsak av beviljande av lån, insättningar och garantier.

2016 (1 000 euro)	Nyckelpersoner i ledande ställning*	Närstående företag**	Intresseföretag och samarbetsarrangemang	Totalt
Tillgångar				
Krediter	5 933	1 267	6 716	13 915
Tillgångar totalt	5 933	1 267	6 716	13 915
Skulder				
Insättningar	5 667	1 850	3 500	11 018
Övriga skulder	1 029	396	3 674	5 099
Skulder totalt	6 696	2 246	7 174	16 117
Åtaganden utanför balansräkningen				
Kreditförbindelser	493	169	4 858	5 520
Totalt	493	169	4 858	5 520
Intäkter och kostnader 1-12/2016				
Ränteintäkter	49	22	141	210
Räntekostnader	-49	-3		-53
Försäkringspremieintäkter	242	76		317
Provisionsintäkter	4	3	219	225
Övriga kostnader			-36 626	-36 626
Nedskrivningar				0
Totalt	245	97	-36 267	-35 927

*Innehåller nyckelpersoner i ledande ställning och deras nära familjemedlemmar.

**Innehåller nyckelpersoner i ledande ställning och deras nära familjemedlemmars bolag där de har bestämmande inflytande eller gemensamt bestämmande inflytande.

(1 000 euro)	1-12/2016	1-12/2015
Ersättningar till nyckelpersoner i ledande ställning		
Kortfristiga ersättningar till anställda	2 026	2 450
Ersättningar efter avslutad anställning	0	97
Övriga långfristiga ersättningar till anställda	192	0
Ersättningar vid uppsägning	0	211
Totalt	2 218	2 758

2015 (1 000 euro) Närståendetransaktioner	Nyckelpersoner i ledande ställning*	Närstående företag**	Intresseföretag och samarbetsar- rangemang	Totalt
Tillgångar				
Krediter	5 185	1 504	6 514	13 203
Tillgångar totalt	5 185	1 504	6 514	13 203
Skulder				
Insättningar	27 116	1 792	2 380	31 288
Övriga skulder	2 178	579	3 201	5 958
Skulder totalt	29 295	2 371	5 581	37 247
Åtaganden utanför balansräkningen				
Kreditförbindelser	129	243	4 877	5 249
Garantier	10			10
Totalt	139	243	4 877	5 259
Intäkter och kostnader 1-12/2015				
Ränteintäkter	4579	19	1 440	1 517
Räntekostnader	-52	-5	-144	-202
Försäkringspremieintäkter	1 120	63		1 184
Provisionsintäkter	3	2	160	165
Provisionskostnader			-402	-402
Övriga kostnader			-35 349	-35 349
Nedskrivningar				0
Totalt	1 129	80	-34 296	-33 087

*Innehåller nyckelpersoner i ledande ställning och deras nära familjemedlemmar.

**Innehåller nyckelpersoner i ledande ställning och deras nära familjemedlemmars bolag där de har bestämmande inflytande eller gemensamt bestämmande inflytande.

UPPGIFTER OM KAPITALTÄCKNINGEN

NOT 22: SAMMANDRAG AV KAPITALTÄCKNINGEN

De krav på offentlighet för målen och riktlinjerna för riskhanteringen som gäller Sparbanksgruppen beskrivs i Gruppens bokslut i noten om riskhantering. Uppgifterna om Sparbanksgruppens förvaltnings- och styrningssystem samt ersättningssystem beskrivs i bokslutets förvaltningsprinciper.

Sparbankernas sammanslutning består av centralinstitutet, medlemskreditinstituten, de företag som hör till medlemskreditinstitutens finansiella företagsgrupp och sådana kreditin-

stitut, finansinstitut och tjänsteföretag av vilkas rösträtt de ovan angivna företagen tillsammans äger över hälften. Sparbanksförbundet anl är Sammanslutningens Centralinstitut.

Kapitalkravet för kreditrisken hos Sparbankernas sammanslutning räknas enligt schablonmetoden och kapitalkravet för den operativa risken enligt basmetoden. Kapitalkravet för marknadsrisken räknas enligt basmetoden på valutapositionen.

Huvudposter i kapitaltäckningsanalysen

Kapitalbas (1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Kärnprimärkapital före avdrag	915 685	849 784
Avdrag från kärnprimärkapitalet	-27 835	-25 252
Kärnprimärkapital (CET1) totalt	887 850	824 531
Primärkapitaltillskott före avdrag	0	0
Avdrag från primärkapitaltillskottet	0	0
Primärkapitaltillskott (AT1)	0	0
Primärkapital (T1 = CET1 + AT1)	887 850	824 531
Supplementärkapital före avdrag	48 717	44 776
Avdrag från supplementärkapitalet	0	4 956
Supplementärkapital (T2) totalt	48 717	49 732
Kapitalbas totalt (TC = T1 + T2)	936 567	874 263
Riskvägda poster totalt	4 805 436	4 643 728
varav andelen kreditrisk	4 250 278	4 097 876
varav kreditvärdighetsjusteringsrisk (CVA)	98 561	104 611
varav andelen marknadsrisk	35 147	47 483
varav andelen operativ risk	421 450	393 759
Kärnprimärkapital (CET1) i förhållande till riskvägda poster (%)	18,5 %	17,8 %
Primärkapital (T1) i förhållande till riskvägda poster (%)	18,5 %	17,8 %
Sammanlagd kapitalbas (TC) i förhållande till riskvägda poster (%)	19,5 %	18,8 %
Kapitalkrav		
Sammanlagd kapitalbas	936 567	874 263
Totalt kapitalkrav *	504 571	487 591
Kapitalbuffert	431 996	386 672

*Kapitalkravet på 10,5 % består av det lagstadgade minimikapitaltäckningskravet på 8 %, kapitalkonserveringsbufferten på 2,5 % enligt kreditinstitutslagen och ländervisa kontryckliga buffertkrav för exponeringar i utlandet.

NOT 23: KAPITALKRAV

Kredit- och motpartsrisken	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2015
Exponeringsklass (1 000 euro)	Riskvägda fordringar	Kapitalkrav	Riskvägda fordringar	Kapitalkrav
Exponeringar mot stater och centralbanker			181	15
Exponeringar mot regionala och lokala myndigheter	415	33	283	23
Exponeringar mot offentliga organ				
Exponeringar mot internationella utvecklingsbanker	250	20		
Exponeringar mot internationella organisationer				
Exponeringar mot institut	54 902	4 392	74 140	5 931
Exponeringar mot företag	917 146	73 372	867 793	69 423
Exponeringar mot hushåll	830 590	66 447	825 740	66 059
Exponeringar med säkerhet i fastighet	1 727 994	138 240	1 542 079	123 366
Exponeringar i fallissemang	53 687	4 295	48 392	3 871
Exponeringar som är förenade med särskilt hög risk	6 806	545	5 218	417
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	5 376	430	5 687	455
Poster som avser positioner i värdepappersering				
Exponeringar mot institut och företag med ett kortfristigt kreditbetyg				
Exponeringar i form av andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar (fond).	420 818	33 665	420 694	33 656
Aktieexponeringar	97 589	7 807	199 770	15 982
Övriga poster	134 706	10 776	107 897	8 632
Kreditrisk totalt	4 250 278	340 022	4 097 875	327 830
Kreditvärdighetsjusteringsrisk (CVA)	98 561	7 885	104 611	8 369
Marknadsrisk	35 147	2 812	47 483	3 799
Operativ risk	421 450	33 716	393 759	31 501
Totalt	4 805 436	384 435	4 643 728	371 498

NOT 24: TOTALA EXPONERINGAR ENLIGT EXPONERINGSKLASS

Kredit- och motpartsrisk 31.12.2016

Exponeringsklass (1 000 euro)	Balansposter	Poster utanför balansräkningen	Derivat- instrument	Exponerings- belopp totalt
Exponeringar mot stater och centralbanker	1 311 593			1 311 593
Exponeringar mot regionala och lokala myndigheter	15 071	3 435		18 506
Exponeringar mot offentliga organ	1 203			1 203
Exponeringar mot internationella utvecklingsbanker	1 235			1 235
Exponeringar mot internationella organisationer				
Exponeringar mot institut	32 200	30 294	111 265	173 758
Exponeringar mot företag	936 024	110 494		1 046 517
Exponeringar mot hushåll	1 462 812	314 204		1 777 016
Exponeringar med säkerhet i fastighet	4 963 506	125 920		5 089 427
Exponeringar i fallissemang	68 744	212		68 956
Exponeringar som är förenade med särskilt hög risk	4 538			4 538
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	41 592			41 592
Poster som avser positioner i värdepapperisering				
Exponeringar mot institut och företag med ett kortfristigt kreditbetyg				
Exponeringar i form av andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar (fond).	483 476			483 476
Aktieexponeringar	59 715			59 715
Övriga poster	154 671			154 671
Totalt	9 536 381	584 558	111 265	10 232 203

Kredit- och motpartsrisk 31.12.2015

Exponeringsklass (1 000 euro)	Balansposter	Poster utanför balansräkningen	Derivat- instrument	Exponerings- belopp totalt
Exponeringar mot stater och centralbanker	728 211	397		728 608
Exponeringar mot regionala och lokala myndigheter	17 579	2 221		19 800
Exponeringar mot offentliga organ	1 203			1 203
Exponeringar mot internationella utvecklingsbanker	2 622			2 622
Exponeringar mot internationella organisationer	3 091			3 091
Exponeringar mot institut	127 151	10 597	99 833	237 581
Exponeringar mot företag	873 311	69 483	15 000	957 794
Exponeringar mot hushåll	1 426 682	286 380		1 713 062
Exponeringar med säkerhet i fastighet	4 428 318	93 902		4 522 220
Exponeringar i fallissemang	61 123	402		61 525
Exponeringar som är förenade med särskilt hög risk	3 479			3 479
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	45 045			45 045
Poster som avser positioner i värdepapperisering				0
Exponeringar mot institut och företag med ett kortfristigt kreditbetyg				0
Exponeringar i form av andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar (fond).	468 656			468 656
Aktieexponeringar	99 487			99 487
Övriga poster	130 261			130 261
Totalt	8 416 219	463 381	114 833	8 994 433

NOT 25: AVSTÄMNING AV KAPITALBASEN

Avstämning av kapitalbasen

(1 000 euro)	31.12.2016	31.12.2015
Eget kapital sammanlagt (IFRS)	953 402	880 694
Avdrag	-37 717	-30 910
Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	915 685	849 784
Räkenskapsperiodens vinst	-2 199	-2 062
Säkring av kassaflöde	-3 905	-3 651
Immateriella tillgångar	-19 217	-17 227
Justering av uppskjutna skattefordringar	-2 513	-2 312
Summa kärnprimärkapital (CET1)	887 850	824 531

Sparbanken